

Vuorovaikutuspäivät Helsingissä 2013 •

ESTA-konferenssi Oxfordissa 2013 •

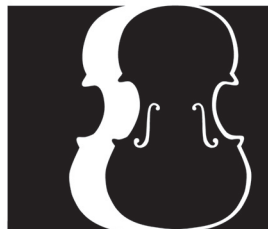
Vuorovaikutuspäivät Oulussa 2014

Toivo Kuulan viuluteokset • Appogiaturan ongelma

*Professional in fine stringed instruments
since 1968*

Risto Vainio Oy

Apollonkatu 21
00100 Helsinki
Finland
p. +358 9 447 226

www.ristovainio.com
info@ristovainio.com

**Suomen jousisoitinopettajat ry /
European String Teachers' Association**
www.estafinland.fi

**SJO c/o Sirpa Sarnasto, Teinitie 15 D 32, 00640
Helsinki, p. 040-5657900**

Hallitus: Puheenjohtaja Heidi Mantere,
estafinland@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Pirkko Simojoki, pirkko.simojoki@ihmo.fi

Jäsenet: Päivi Meller, paivyt.meller@siba.fi

Lucia Nakova-Haikarainen,

luciahaikarainen@gmail.com

Riia Odé, riia.ode@gmail.com

Taina Palas, taina.palas@pp.inet.fi

Ahti Valtonen, ahti.valtonen@kolumbus.fi

Taloudenhoitaja ja sihteeri Sirpa Sarnasto,
sirpa.sarnasto@luukku.com

Kunniajäsenet: Tuomas Haapanen, Anja Ignatius
(1911–95), Arto Noras, Leena Siukonen-Penttilä
(1924–94) ja Seppo Tukiainen.

Liittyminen yhdistykseen:

www.estafinland.fi

Jäsenmaksut:

30 euroa, opiskelijat ja eläkeläiset 15 euroa.

Yhdistyksen tilille Nordea FI83 1023 3000 2404 52.

Jäsenlehti SJO/ESTA

Päätoimittaja: Heidi Mantere

Ulkoasu, taitto ja kuvankäsittely:

Lauri Toivio, lateneum@saunalahti.fi

Painopaikka: Trinket, Helsinki

Ilmoitushinnat: 1/1 s. 250 e, 1/2 s. 150 e,
1/4 s. 80 e, rivi-ilmoitus 40 e.

**SJO nyt myös Facebookissa,
katso facebook: SJO/ESTA**

Jäsenlehti SJO 2013–14 • Sisällys

Vuorovaikutuksen voimaa!	3
Kansikuvasta	4
Vuorovaikutuspäivät	
9.–10.2.2013 Helsingissä	5
Vuorovaikutusta parhaimmillaan!	
ESTA-konferenssi 2013 Oxfordissa	9
Haastattelussa Katriina Moilanen	13
Oulun Konservatorion tervehdys	14
Vuosikokous & Vuorovaikutuspäivät 2014:	
Info & Ohjelma	16
Tatjana Pogozeva Oulussa	17
Toivo Kuulan viuluteokset	18
Kasvatustieteellisiä ja -filosofisia näkökulmia soittamiseen ja sen opettamiseen	22
Hyönteissinfoniaa	24
Appogiaturan ongelma	25

Vuorovaikutuksen voima!

Kitän valinnastani Suomen jousisoitinopettajien yhdistys ry:n (jäljempänä SJO) puheenjohtajan tehtävään. Ensimmäisen puheenjohtajavuoteni on tuonut mukanaan haasteita, onnistumisia sekä hauskoja hetkiä. Kiihtävän hallituksen jäseniä hyvästä hengestä. Olemme yhdessä pyrkineet ottamaan yhteyttä kaikkiin jäseniimme ja päivittämään jäsenrekisteriämme ja sen yhteystietoja tehokasta, sähköistä yhteydenpitoa varten. Verkkosivumme ovat aktivoituneet ja ne avautuvat nyt uusittuina osoitteessa estafinland.fi. Pyrimme käyttämään verkkosivuja entistä aktiivisemmin jousisoitinkentällä järjestettävien vuosittaisten tapahtumien, konferenssien, materiaali-julkaisujen ja musiikkileirien mainoskanavana. Jäsenlomakepohja on modifioitu ja se löytyy verkkosivuiltamme. Olemme luoneet omat SJO/ESTA facebook.com ja ESTAFINLAND twitter.com -sivustomme pitääksemme yhteyttä jopa reaaliajassa. Liity mukaan!

SJO-jäsenlehden paperiversio on aina yhteistyötä ja suuri panostus pienelle, mutta aktiiviselle toimijaryhmällemme, siitä suuri kiitos kaikille lehden juttujen kirjoittaneille, ma-

teriaalia vastaanottaneelle Riia Odélle sekä lehden suunnitteluun ja tekoon osallistuneille! Lehden verkkosivumuotoa suositellaan.

Olen kokenut vuorovaikutuksen voiman erityisesti ESTA UK Oxford kongressipäivinä 28.8.–1.9.2013 yli maanrajojen. Muutamaan päivään mahtui niin kollegiaalista kanssakäymistä kuin yhteishenkeä kohottavia hetkiä luentoja, konserttien ja yhteisten illallisten merkeissä. Upeinta oli havaita, kuinka suurta perhettä kaikki jousisoitinopettajat ovat, instrumentteja erittelemättä. Voit lukea lisää kongressista tästä lehdestä.

Hallituksemme työpanos kuuluu ja näkyy myös Oulun Musiikkikeskuksessa järjestettävillä SJO Vuorovaikutuspäivillä 8.–9.2.2014. Kiitän tässä jo etukäteen Oulun konservatorion rehtoria Ahti Alataloa, Oulun Musiikkikeskusta ja sen jousisoitinkollegoita. Kiitän ohjelmajohdon suunnittelusta minulle suurena apuna ollut SJO hallituksemme jäsentä viulumusiikin lehtori Päivyt Melleriä sekä kaikkia Vuorovaikutuspäivien ohjelmaan mukaan lupautuneita. Odotamme kaikkia SJO kollegoita vuorovaikuttamaan ja vuorovaikuttamaan.

Upea ohjelmakehitys ilmoittautumisinfoineen tässä lehdessä ja verkkosivuillamme. Varaa matkalippusi, majoituksesi ja ruokailusi etukäteen. **Tule mukaan!**

Suomen jousisoitinopettajien yhdistys ry on suuri toimija kansainvälisestäkin näkökulmasta katsottuna. Meillä on mahdollisuus vaikuttaa kansallisesti ja kansainvälisesti pedagogiikan kentällä. Sitä mahdollisuutta ei kannata jättää käyttämättä. Pidetään yhteyttä toisiimme yli yksittäisten instrumenttirajojen. Ideoidaan ja toteutetaan yhdessä, vaikutetaan läsnäolollamme vuosittain yhdistyksemme Vuorovaikutuspäivillä sekä ESTA:n järjestämissä kongresseissa ja sitä kautta voimme kehittää työkenttäämme ja luoda vuorovaikutuksen voimalla tulevaisuuden pedagogisia linjauksia.

Tällöin yhdistyksessämme on vuorovaikutuksen voimaa! ■

Helsingissä 1.10.2013,
Heidi Mantere

Suomen jousisoitinopettajien yhdistys ry, puheenjohtaja 2013

Kansi- kuvasta

“Katso tarkasti että jousi tulee aivan suoraan, Päivyt. Viulun täytyy laulaa! Hyvä lapsi!” kannustaa moskovaalaispedagogi **Tatjana Pogozeva** (1912–1980) pientä viulistinalkua Oulun musiikkiopistossa vuonna 1968 (kuva Päivyt Mellerin arkistosta / kuvaa- ja tuntematon).

SJO:n vuorovaikutuspäivillä 8.–9.2.2014 Oulussa Pogozevan tunteet musiikot keskustelivat mm. hänen merkityksestään suomalaisen viulunsoiton opetukseen. Vuorovaikutuspäivistä tarkemmin keski-aukeamalla s. 16–17. ■

Suomen jousisoitinopettajat ry:n Vuorovaikutuspäivät 9.–10.2.2013 Helsingissä

Tänä vuonna vuorovaikutuspäivien isäntänä toimii Käpylän musiikkiopisto Helsingissä. Opisto on tunnettu erityisesti pitkään jatkuneesta Suzuki-opetuksestaan. Vuonna 2009 opistoon liittynyt Kansanmusiikkiopisto laajentaa opiston tarjontaa entistä monipuolisemmaksi. Vuorovaikutuspäivien ohjelma sijoittui ympäri idyllistä Käpylää; Karjala-talolle, Koskelan kirkkoon sekä Park-hotelliin. Viikonlopun aikana kuultiin ajatuksiaherättäviä luentoja sekä paljon musiikkia. Aikaa jäi myös käytäväkeskusteluille ja vuorovaikutukselle.

Lucia ja ryhmässä opettaminen

Apulaisrehtori **Marketta Viklan** tervetulotoivotusten jälkeen tapahtuman aloitti **Lucia Nakova-Haikaraisen** esitys viulunsoiton alkeisopetuksesta ryhmässä. Lucia opettaa Itä-Helsingin musiikkiopistossa kaksivuotisia viuluvalmennusryhmiä, joissa 4–7-vuotiaat lapset käyvät kerran viikossa ryhmätunnilta ja kerran viikossa paritunnilla, ennen varsinaisia instrumentti-opintoja musiikkiopistossa. Saimme tietoa tieteellisistä tutkimuksista sekä käytännön esimerkkejä ryhmässä tehtävistä harjoituksista. Lopuksi näimme video-otteita ryhmätunneilta ja konserteista.

Ryhmätuntien rakenne muodostuu pääosin viulunsoittotuokioista. Soittotuokioiden lomassa tehdään motorisia ja soittoasentoon liittyviä valmentavia harjoitteita sekä lauletaan, solfataan ja rytmitellään soitettavat kappaleet. Ryhmätun-

tien monipuolinen sisältö auttaa pieniä soittajia fokusoitumaan siten itse soittamiseen. Koko ryhmän tunnilla opetellaan myös yhteissoiton perusteita eli opitaan kuuntelemaan omaa ja toisten soittoa, opetellaan aloitusmerkin seuraamista, yhteisen tempon säilyttämistä sekä musiikin erilaisia karaktärejä. Paritunneilla opetus painottuu yksilölliseen asentojen ohjaamiseen sekä soittotekniikan ja intonaation harjoittamiseen.

Lucian mielestä on tärkeää löytää jokaisen ikäkauden omat mielenkiinnon kohteet. 5-vuotiaalle on tärkeää saada leikkiä ja seikkailla satumaa-ilmassa. Isommille tepsivät pienet kilpailut, apu-

opettajana toimiminen ja sääntöleikit. Opettajan haasteina ryhmäopetuksessa ovat työrauhan saavuttaminen ja oppilaiden erityistarpeet. Opettajan kannattaakin panostaa paljon hyvän ryhmähengen luomiseen. Hyvä ryhmä toimii itsenäisesti ja siinä on jokaisen ryhmäläisen hyvä olla. Tärkeää on oma esimerkki innostavana ja kannustavana opettajana, joka pyrkii aitoon vuorovaikutukseen lasten kanssa.

Soitonopetuksen sietämätön keveys

Lounaan jälkeen siirryttiin Karjala-talosta kauniiseen Koskelan kirkkoon, joka toimii Käpylän musiikkiopiston konserttisalinä. Kuulimme ensin **Ahti Val-**

tosen johtamaa Käpylän musiikkiopiston omaa *Virtuosi del Futuro* -jousiorkesteria, minkä jälkeen Ahti puhui opettajan ja oppilaan vuorovaikutussuhteesta.

Ahti Valtonen on SJO:n hallituksen jäsen ja Käpylän musiikkiopiston viulunsoitonopettaja.

Lucia Nakova-Haikarainen piti esityksen viulunsoiton ryhmäalkeisopetuksesta. Tieteellisten tutkimustulosten lisäksi saimme kuulla ryhmäharjoitusten käytännön esimerkeistä sekä näimme video-otteita ryhmätunneilta ja konserteista.

Myös Ahti korosti Lucian tavoin tasa-vertaisen suhteen tärkeyttä oppilaan ja opettajan välillä. Opettajan tulee korva tarkkana kuunnella oppilasta, hänen toiveitaan ja tarpeitaan. Opettajan pitää hyväksyä oppilaan negatiivisetkin tunteet. Tästä syntyy luottamus, joka on hyvän opetussuhteen perusta. Luottamuksen arvoisen opettajan kannustukseen ja palautteeseen uskotaan. Kehuista syntyy itseään toteuttava ylöspäin vievä kehä. Opettajan tehtävänä on antaa oppilaalle sopivia haasteita, joista seuraa onnistumisia, mikä motivoi jatkaamaan uusiin haasteisiin. Opettajalla onkin suuri vastuu löytää oikeaa ohjelmistoa, joka motivoi, mutta ei ole liian vaikeaa. Romanttiset kappaleet purevat erityisesti teini-ikäisiin, joilla on paljon suuria tunteita, mutta vaikea puhumalla ilmaista niitä. Pojat ovat usein kilpailuhenkisiä ja innostuvat vauhdikkaista taiturikappaleista. Opettajan pitää unohtaa omat kunnianhimonensa oppilaan suhteen ja hyväksyä oppilas omana itsenään. Hyvä opettaja auttaa lasta kasvamaan omaksi itsekseen. Ihminen on täydellinen sellaisena kuin on.

Ben Furman ja sisäinen motivaatio

Päivän viimeinen luennoitsija oli psykiatri **Ben Furman**. Hän on alusta asti ollut kiinnostunut lääkkeettömistä hoitomuodoista ja erityisesti ratkaisukeskeisistä menetelmistä. Niissä suunnataan katse eteenpäin, pois menneestä ja etsitään ratkaisu tulevaisuuden toimintatavoista. Tutkimuksissa on todettu, että ulkoiset motivaatiokeinot, kuten tulospalkkaus, eivät johda pysyvään muutokseen. Myöskään läksyttäminen, saarnaaminen ja luennointi eivät johda muutokseen, vaan

Yllä: psykiatri Ben Furman luennoi ratkaisukeskeisistä menetelmistä. Erityisesti Furmanin mielikuvaharjoitus antoi mietittävää kaikille paikalla olleille.

Yllä: Käpylän musiikkiopiston viulunsoiton opettaja ja SJO:n hallituksen jäsen Ahti Valttonen johti musiikkiopiston Virtuosi del Futuro -jousiorkesteria ja puhui opettajan ja oppilaan vuorovaikutussuhteesta.

nostattavat vain muutosvastarintaa. Ainoastaan ihmisestä itsestä lähtevä halu, sisäinen motivaatio on pysyvää. Mietittiin millä keinoilla voidaan vahvistaa tätä ihmisen sisäistä motivaatiota. Oppilas/potilas pitää haastaa itse löytämään vastaukset ongelmiinsa, ottaa vastuu omasta muutoksesta ja johdattaa oikeiden ratkaisujen ääreen kyselemällä. Onnistumisen kannalta tärkeää on läheisten ihmisten tuki ja kannustus. Pienistä edistymisen askelista pitää iloita ja onnistumisen elämyksiä täytyy muistella yhdessä perheen, ystävien ja opettajan kanssa. Niiden avulla syntyy usko ja luottamus, että voi onnistua myös tulevaisuuden haasteissa. Sisäinen motivaatio vahvistuu

jokaisesta pienestä onnistumisesta ja itsetunto kasvaa. Silloin vastoinkäymisetkään eivät suista maailmaa radaltaan, vaan ne osaa suhteuttaa osaksi oppimisprosessia. Mukaansatempaavan luennon lopuksi teimme harjoituksia ryhmissä. Varsinkin mielikuvaharjoitus antoi virikkeitä ja mietittävää kaikille paikalla olleille.

Illan konsertissa Koskelan kirkossa kuulumme **Ignis-kvartetin** esittämänä Mozartin ja Smetanan jousikvartetot. Kvartetissa soittavat viulua **Juho Valtonen** ja **Aleksi Kotila**, alttoviulua **Miikka Hakomäki** ja selloa **Beata Antikainen**. Yhtyeen kaikki jäsenet ovat lähtöisin Käpylän musiikkiopistosta.

Barokkia ja Arco Groovea

Sunnuntain ohjelma aloitettiin vuosikokouksella. Hallituksesta poisjääneiden **Silja Raitio-Heikinheimon** tilalle valittiin Lucia Nakova-Haikarainen ja **Lasse Lagercrantz** paikalle uudeksi puheenjohtajaksi **Heidi Mantere**. Heidän paikan hallituksessa sai **Pirkko Simojoki**.

Päivän ensimmäisen luennon piti **Tuomas Haapanen** esitelmöiden barokin esityskäytännöistä. Apuna hänellä oli viulisti **Laura Vikman**, joka soitti nuottinäytteitä. Tuomas Haapanen on viime aikoina tutkinut paljon barokkimusiikin esityskäytäntöjä eri aikoina. Hän on kuunnellut äänitteitä varhaisilta vuosikymmeniltä, sekä tutustunut kirjallisiin lähteisiin sitä varhaisemmalta ajalta.

Vuoden 2012 SJO-lehdessä julkaistussa artikkelissa Haapanen tarkasteli vibraton käyttöä. Vuorovaikutuspäivien luennolla keskityttiin etuheleiden erilaisiin nuotintamis- ja soittotapoihin. Pitkä vai lyhyt, iskulle vai ennen iskua? Näihin kysymyksiin joutuu jokainen soitonopettaja ottamaan työssään kantaa viikoittain. Aikalaislähteistä varsinkin C. Ph. E. Bachin, L. Mozartin ja J. Quantzin oppikirjat antavat viitteitä etuheleiden tyylinmukaisista soittotavoista. Ne sisältävät paljon sääntöjä, mutta myös poikkeuksia, eikä yleispäteviä ohjeita voidakaan aina esittää. Nykymusiikon on hyvä tutkia aikalaislähteitä ja noudattaa yleisiä periaatteita terveellä järjellä ja luontaisella musikaalisuudella.

Barokkimusiikin saloista hypättiin rytmimusiikin maailmaan. *Arco Groove* -yhtyeen johtaja Heidi Mantere piti workshopin aiheenaan *Svengaava näkökulma rytminkäsittelyyn*. Apuna oli **Silva Kallionpää**. Ensin tutustuttiin soittonäytteiden avulla erilaisiin rytmi- ja sointukompeihin. Sitten Heidi johdatti kuulijoita hieman Jazz- ja swing-fraseerauksen maailmaan. Rytmin kolmimuunteisuus ja iskuttomat ykköset jäivät ainakin minulle mieleen, ja herättivät mielenkiinnon tutustua tarkemmin aiheeseen, josta ei ole aiempaa kokemusta.

Alla: Tuomas Haapanen ja barokin esityskäytännöt.
Laura Vikman avustaa soittamalla nuottinäytteitä.

Vieressä: Silva Kallionpää ja Heidi Mantere svengaavat.

Klassiselle muusikolle rytmimusiikissa lieneekin vaikeinta saada rytmi lepäämään, ja sitä kautta svengaamaan. Huomasin, miten helposti tulee kiirehdittyä ykkösille. Workshopissa kaikki halukkaat saivat myös itse kokeilla letkeää rytmiä, kun lopuksi soitettiin Heidin säveltämästä Arco Groove -materiaalista *Arco Groove Charleston*- ja *Arco Groove Shuffle*-kappaleet. Nämä kappaleet voi myös kuulla yhtyeen kotisivuilla: www.arcogroove.com Arco Groove -viulusektion soittamana.

Käpylän vuorovaikutuspäivät päätettiin komeaan konserttiin, jossa opiston omat oppilaat esiintyivät. Mukana oli oppilaita pienistä Suzuki-alkajista vanhempiin orkesterilaisiin. Tunnelma oli lämmin ja koitoisa. Vuorovaikutuspäivät onnistuivat hienosti. Kiitos siitä kuuluu Käpylän musiikkiopistolle sekä Ahti Valtoselle. ■

Riia Odé

Kuvat: Riia Odé & Heidi Mantere

Yllä: päätöskonsertin orkesterin bassosektiossa soittivat Lasse Lagercrantz ja Matti Luotamo. Vieressä: Tuomas Haapanen ja Heidi Mantere. Alla: Ignis-kvartetti.

Vuorovaikutusta parhaimmillaan!

Vuoden 2013 kansainväliseen jousisoitinopettajien European String Teachers Association ESTA konferenssiin Englannin Oxfordiin saapui huikeat 371 osallistujaa. Heihin lukeutuivat niin jousisoitin-kollegat, esiintyjät, esittelijät kuin eri jousisoitinyhdistysten presidentit tai varapresidentit sekä toistakymmentä opiskelijaedustajaa. Lukuisat tasokkaat luennot, mestarikurssit sekä konsertit laadukkaita soitin- ja jousisoitintarvikkeiden sekä nuottiesittelyitä unohtamatta, täyttivät viisipäiväisen tapahtuman aikataulun aamusta iltaan upeissa puitteissa.

Kansainvälisen ESTA:n puheenjohtaja, alttoviulutaiteilija **Bruno Giuranna** toimi kongressin kokouksien keulahahmona. Uusi Englannin ESTA:n puheenjohtaja, English Mozart Ensemblen viulisti ja sovittaja **David Le Page** esittäytyi kongressissa soittaen ja luennoiden. ESTA 2013 -puheenjohtaja **John Shayler**

osoittautui varsinaiseksi huumorimieheksi avaamallaan kongressia sekä esitellessään useita luennoitsijoita kongressin aikana. Tiukan aikataulun suhteen hän osasi keventää tunnelmaa hiki- sen nihkeissäkin tilanteissa.

Konferenssin keskuspaikkoina olivat Examination Schools Building ja Christ Church College. Runsas tapahtumatarjonta koitui osittain epäkohdaksi. Jokaiseen mielenkiintoiseen luentoon tai konserttiin ei ollut päällekkäisyyksien vuoksi mahdollisuutta osallistua ja varsinaiset viralliset kokoukset veivät aikaa. Silti kollegiaalinen, positiivinen henki vallitsi yli maanrajojen, olimme jousisoitinopettajina kuin yhtä perhettä.

Huikea English Mozart Ensemble

Ensimmäisen illan päivällisen jälkeen (Christ Church, The Grate Hall) tarjoutui musiikielämys vailla vertaa; **English Mozart Ensemble** estradilla! Alkusoittona John Shayler (Chair of Council, ESTA UK) esitteli kokoonpanon ykkösviulisti David Le Pagen, joka on valittu uudeksi ESTA UK -puheenjohtajaksi. Saimme kuulla W. A. Mozartin *Sinfonia Concertante K.364* sekstettiversiona (sov. D. Le Page) sekä väliajan jälkeen P. Tšaikovskyn *Souvenir de Florencen* Op. 70. Sekstetis-

English Mozart Ensemblen upea sekstetisoitto oli upeimpia kokemuksia kongressin konsertti- tarjonnassa.

sä soittivat Le Page viulu, **Catherine Leech** viulu, **Car-men Flores** alttoviulu, **Dale Chambers** alttoviulu, **Andrew Gunn** sello sekä sokerina pohjal-la legendaarinen **Thomas Martin** uuden kontrabassonsa kera. Kamariyhtyeen yhteissoitto oli huikean saumatonta ja yhdessä he loivat hienon musiikkielämyksen. Erityisesti alttoviulisti C. Flores sekä huikea T. Martin nousivat Pagen lisäksi upeisiin solistisuorituksiin yhteissoiton saumattomuuden lisäksi.

Kokoonpanosta sekä esitetyistä teoksista lisää verkkosivuilta esta2013.org.

Kokouksia

Viidentoista maan presidentit (vm. 2012 ESTA 30 jäsenmaata) ko-koontuivat tutustuen yhteisten jousisoitinopettajien tulevaisuuden näkymiin European String Teachers Association ESTA -organisaation näkökulmasta. Paikalla oli joko presidentti tai varapresidentti. Esille nousivat koulutukseen mukaan saatava manageeraus, sillä moni opiskelija valmistuu työtömäksi lahjakkuudesta huolimatta. Toinen tärkeäksi esiin noussut asiakokonaisuuksien koski nuottimateriaalin (ESTA Edition) tulevaisuuden näkymiä. Notaatien sähköisestä käytöstä tulisi keskustel-

Sellolaulua uudella tavalla

“Set your imagination free” -demonstraatiossa Pedro de Alcantaran sello oli viritetty G₁(kontra)-G-d-g. Hän lauloi mm sellon ääniaukosta sisään (kuva) sekä säesti itseään näppäillen ja toisella kädellä sellon sarjaan rytmiä koputellen. Hän käytti selloa laulunsa säestyssoittimena myös ylösalaisin polvella tai liikkuen sello kainalossa. ■

Helli Seppä

la, sillä sähköinen muoto on lapsille ja nuorille arkipäivää jo nyt. Uudet verkkosivut on avattu osoitteessa estastrings.org Sieltä löytyvät myös uusimmat ESTA Editionin julkaisemat nuottimateriaalit.

Seuraava jousisoitinkonferenssi järjestetään Dresdenissä 8.–15.4.2014. Lisää verkkosivuilta esta2014.de

Kokouspäivän päätteeksi **Red Priest** kokoonpanon mutkatonta yhteistyötä barokin mukautuessa mo- neen. Kokoonpanon **Piers Adams** (huilut), **Julia Bishop** (viulu), **Angela East** (sello) ja **David Wright** “pillipiipari” eteni useiden huilujen kautta mestarillisesti sovituksesta toiseen. Mukaansatempaava lavaesiin- tyminen on mahdollista, kun mu- siikki soi ilman nuotteja.

Alttoviulun ja kontrabasson legendat

Bruno Giuranna, alttoviululuento

Oikean käden tekniikkaan pureu- tuessaan Giuranna painottaa ase- manvaihtojen ja äänen laadun ja “soundin” tärkeyttä. Tärkeintä opettamisen alkuvaiheessa on pie- nenkin perusasian korjaaminen täydelliseksi. Väärä mielikuva voi tuottaa väärän tuloksen. Jokaisen sormen täytyy löytää individuaali balanssi. Käden asento ei ole vain yksi ja oikea. Kaksoisääniotteen kautta voi harjoitella vibratoa, jousi vaihtaa kieltä ja vibrato jat- kuu: jatkuva vibrato joka sormel- la! Alttoviulistilla käden asento täytyy korjata, niin, että kaikkien sormien paikka on miellyttävä kie- lillä. 4. Sormen saa parhaiten kie- lille, ja käden voi avata ykkössor- men kautta. Rauha käden työssä, liike ei ranteesta. Oppilaiden kans- sa on aina tärkeätä tietää miksi harjoitusta tehdään ja että har- joitus ymmärretään oikein.

Kontrabassolegenda Thomas Martin mestari- kurssiopetuksen pyörteissä.

Nuori kontrabasistipoika **Jude Shandler** (10 v.) aloitti mestarikurssin soittamalla hienosti Marcellon sonaatin G-duuri. Martin korosti vasemman käden artikulaation keveyttä, keskittyi asemanvaihtoihin sekä vibratoon. Mestarikurssille osallistuneet kontrabasistit löytyvät verkkosivuilta esta2013.org. Kaikkien mestarikurssien ja luennoille osallistuneiden lapsien kuvaaminen oli koko kongressin aikana kielletty.

Lisäksi kuulumme lukuisia mielenkiintoisia luentoja, joita pitivät mm. **Simon Cartledge** (*Getting it in the muscle*), **Caroline Lumsden** (*Ensemble training from the start*), **Kurt Sassmannshaus** (*The Sassmannshaus Traditio*), **Cristina Bellu** (*Motor skill development: children and cellos*), **Cécile Broche** (*Improvisation: group teaching and playing*) vain muutamia mainitakseni. Myös viulisti **Steve Bingham** soitti antoisan lounaskonsertin 5-kielisellä sähköviulullaan (*Arrangements for live looped electric violin*). Yksityiskohtaiset esittelyt kaikista luennoitsijoista ja heidän aiheistaan löytyvät verkkosivuilta esta2013.org.

Konsertteja, konsertteja...

Mainitsen vielä viihdyttävät konsertit amerikkalaisviulistilta **Elisabeth Pitcairn** yhdessä English Mozart Ensemble (EME) kanssa sekä duolta **Ben Po-**

*Veikeä ja viihdyttävä duo
Ben Powell (viulu) ja Ashok
Gupta (piano).*

well (viulu) ja **Ashok Gupta** (piano). Pitcairn antoi upean Stradivariuksensa soida mm. Kreislerin, Massenet'n, Dinicu/ Heifetzin ja Sarasaten suosittujen viuluvirtuoosikappaleiden myötä EME:n säestyksellä. Konsertin aikana saimme esittelyn mm. viulusta, viritystapeista sekä viulistin päivittäisestä jumppaohjelmasta.

Erityisen soljuvasti ja hulppeasti esiintynyt duo Powell-Gupta taas sulatti klassisimmankin jousisoittajan sydämen. Grappelin perusrepertuaaria sekä muutamia klassisen viulumusiikin helmiä sisältänyt konsertti sai yleisön taputtamaan soolollekin. Erityisesti pianistin upea harmonian käsittely sekä pianonsoiton tekniikka saivat kuulijat huokailemaan ihastuksesta. Valloittava kak-sikko!

ESTA-perhe kasvaa

Mainittakoon vielä, että Romania on hyväksytty uudeksi ESTA jäseneksi. Jäsenmaita nyt 31. Myös edellisten kongressien ja kokouksien aikatulut muun kattavan information lisäksi löytyvät nyt uusilta verkkosivuilta estastrings.org. ■

Teksti ja kuvat
Heidi Mantere

*Pedro de Alcantaran kuva:
Helli Seppä*

*Päivikki Wirkkala-Malmqvist
(ESTA Ruotsi), Satu Jalas (ESTA
Italia) ja Heidi Mantere (ESTA
Suomi).*

nuotit
soittotunnille
ja konsertti-
saleihin
ostinato.fi

Ostinato
nuottikauppa • sheet music shop
Puh. (09) 443 116, Tykistönkatu 7, 00260 Helsinki
ostinato@ostinato.fi, ostinato.fi

Limingan
48. musiikkiviikot

Limingan musiikkileiri
24.6. - 4.7.2014
ja Konserttisarja
25.6. - 4.7.2014

♦ Sinfoniaorkesterin ohjelma:

M. Ravel: La Valse

J. Sibelius: Sinfonia no 6 d-molli op. 104

Kapellimestari Mikk Murdvee

♦ Sinfoninen puhallinorkesteri

Kapellimestari Anna-Leena Lumme

- ♦ Viisi orkesteria, Colourstrings sello (Csaba Szilvay), Arco Groove jousisoittajille (Heidi Mantere) sekä kitaransoiton opetus (Otto Tolonen), African drumming -ryhmät ja muskarit

- ♦ Opettajat, konserttiedot ja lisäinfoa verkkosivuillamme 6.12.2013 alkaen

Lisätietoja:

www.liminganmusiikkiviikot.fi

Limingan musiikkiviikot toiminnanjohtaja
Heidi Mantere (musiikkiviikot1@gmail.com)

**Ilmoittautuminen [www-sivujemme](http://www.sivujemme)
kautta 4.1. - 4.5.2014**

Upeat **viulut, alttoviulut ja sellot**
löytyvät minulta!

Trimmaan soittimia ja teen vaativia
korjauksia.

Viulunrakentaja **Jaakko Mäkelä**

Tmi Sävelpuu Jaakko Mäkelä
Kajastuksentie 3, 36760 Luopioinen
040 5507851

jaakko.makela@savelpuu.inet.fi

Haastattelussa Katriina Moilanen

Oulun vuorovaikutuspäivillä kuullaan sunnuntaina luento musiikon työterveydestä. Aiheesta puhuu yleislääketieteen erikoislääkäri ja diplomisellisti Katriina Moilanen.

Kuinka päädyit pätevyitymään juuri musiikkilääketieteeseen?

Olen opiskellut sellonsoittoa Sibelius-Akatemiassa prof. Arto Noraksen luokalla ja suorittanut diplomitutkinnon v. 1984. Harjoitellessani diplomitutkintoon minulle tuli jousikäteiden niveltulehdus, minkä takia jouduin siirtämään tutkintoa kahdella kuukaudella. Tuona aikana kiinnostuin lääketieteestä. Sellistinä olen soittanut mm. Helsingin ja Oulun Kaupunginorkestereissa. Sellonsoittoa opetin 15 vuoden ajan, ensin Itä-Helsingin musiikkiopistossa ja myöhemmin Kemi-Tornion musiikkiopistossa.

Valmistuin lääkäriksi v. 1992, mistä lähtien olen toiminut tässä ammatissa. Erikoistuin yleislääketieteeseen ja tällä hetkellä myös työterveys-

huoltoon. Musiikkilääketieteen erityispätevyyden suoritin v. 2008. Olin perustamassa Suomen Musiikkilääketieteen yhdistys ry:n (SMULY ry) Oulun paikallisjaostoa v. 2007. Nykyään olen yhdistyksen hallituksen jäsen ja rahastonhoitaja. Tällä hetkellä työskentelen työterveyslääkärinä Helsingin Mehiläisen Töölön toimipisteessä. Vastuullani on Suomen Kansallisoopperan ja Sibelius-Akatemian Työterveyshuolto.

Kerro hiukan Suomen Musiikkilääketieteellisen Yhdistyksen toiminnasta.

Yhdistys on perustettu edistämään musiikin esittäjien vammojen ja sairauksien ennaltaehkäisyä ja hoitoa. Kotisivuiltamme www.musiikkilaaKetiede.fi löytyy lisää tietoa ja myös syksyn koulutuspäivän ohjelma. Aiheena on tuolloin tuki- ja liikuntaelinongelmat ja toivomme, että aiheesta viriäisi poikkitieteellistä keskustelua luentojen innoittamana. Päivän vieraina ovat mm. Pirkko Simojoki ja Ft Jarmo Ahonen.

Mitä tekijät uhkaavat jousisoitinopettajan työterveyttä?

Uhkia ovat esimerkiksi kuulo-ongelmat sekä tuki- ja liikuntaelinongelmat; erityisesti käsi-, sormi-, olkapää- ja selkäongelmat. Lisäksi voi mainita fokaalidystonian, joka on harvinainen, musiikon työkykyä uhkaava neurologinen tila liittyen runsaaseen soittamiseen. Työuupumus, yleiset sairaudet ja työyhteisön huono ilmapiiri ovat yhteisiä uhkia kaikissa ammattiryhmissä.

Mitä asioita käsittelet Oulu vuorovaikutuspäivillä?

Puhun musiikkilääketieteestä; sen tavoitteista ja toimintatavoista. Kerron työterveyshuollon mahdollisuuksista tukea ammattimuusikkoo ja ennaltaehkäistä ongelmia. Lisäksi puhun musiikon kuulonsuojauksesta.

Kiitos haastattelusta!

Katriina Moilasta haastatteli
Riia Odé

Oulun Konservatorion tervehdys

*Suomen Jousisoitinopettajien
valtakunnallisille vuorovaikutuspäiville
Oulussa 8.–9.2.2014*

Musiikki on loputon innostuksen ja kiinnostuksen lähde. Sen hyvä harrastaminen vaatii jatkuvaa opiskelua. Samalla se tuo elämänsisältöä, haasteita ja onnistumisen elämyksiä oli sitten kyseessä solistinen opiskelu, kuoro-, orkesteri- tai kamarimusiikki.

Oulun konservatorio (aik. musiikkiopisto) on perustettu vuonna 1952. Musiikkiopisto syntyi monen tekijän yhteisvaikutuksesta, mutta perimmäinen liikkeellepaneva voima oli epäilemättä musiikki. Sodan kuivattama ilmapiiri jänosi elävän musiikin virkistävää vaikutusta. Tarvittiin musiikin toteuttajia, soittajia ja laulajia. Sen sijaan että muusikoita olisi tuotettu suurella rahalla ja vaivalla pääkaupungista, päätettiin kaukonäköisesti alkaa kouluttaa heitä paikan päällä.

Tänä lukuvuonna Oulun konservatoriossa opiskelee 174 jousisoittajaa; 101 viulistia, 24 alttoviulistia, 41 sellistiä ja 8 kontrabasistia. Jousisoitinten orkesteritoiminta on porrastettu siten, että Poco a poco on vasta-alkajille, Con moto ja Da Capo pitemmällä oleville ja OKKO viimeisenä tasana. Sinfoniaorkesteri Oulu Festivo on yhteinen Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa.

Yhdessä soittaminen tai laulaminen tuo yhteisöllisen tyytyväisyyden tunteen. On mahtavaa luoda jotain yhdessä ja kokea onnistumisen tunne. Se ei välttämättä synny huippuvaikeasta teoksesta, yksinkertainenkin yhdessä tekemisen kokemus voi tuntua hienolta. Musiikin tunteiden lisäksi orkesterilaisten omat, yksilöllisetkin tunteet koetaan ja eletään yhdessä. Kaikista niistä yhdessä syntyvät muistot.

Oulun konservatorion historiassa on viulunsoiton opetuksen kannalta eräs merkittävä vaihe. Kyseessä oli valtakunnallisesti merkittävä asia, sillä koskaan aiemmin ei oltu musiikkiopistoihin palkattu opettajaa Neuvostoliitosta. Tatjana Pogozeva saapui Ouluun syksyllä 1967. Hän oli erittäin hyvä ja tuloksekas opettaja, mutta sai olla vain kaksi vuotta Suomessa. Tatjana aloitti ope-

tuksen miltei välittömästi kaupunkiin tultuaan ja ilmoitti, että hän haluaa ensiksi kuunnella viuluoppilaiden soittoa. Kuunneltuaan koko joukon pienempiä ja isompia viulisteja hän ilmoitti, kenessä on potentiaalia, kenestä voisi niin sanotusti tulla jotakin. Sitten hän totesi, että se edellyttää viisi tuntia harjoittelua päivässä. Siinä vaiheessa moni viulistinalku poistui takavasemmalle. Mutta moni jäi Tatjanan oppiin: esimerkiksi 4-vuotias Päivyt Rajamäki ja hänen siskonsa Maarit, Palolan veljekset Juhani ja Erkki sekä Pertti Sutinen. Tatjanan ansiosta viulunsoitonopetus

lähti uusille urille Oulussa. Hänen oppinsa siirtyivät edelleen uudelle opettajasukupolvelle. Tatjanan jälkeen Oulussa opetti useita muitakin erinomaisia neuvostoliittolaisia viulupedagogeja.

Eläväinen Oulu on portti pohjoisen ainutlaatuisen luontoon ja kaupungin sykkeeseen. Täällä kohtaavat moderni business- ja matkailukaupunki sekä pohjoisen rauha ja eksotiikka. Vuoden 2013 alusta alkaen Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo, Yli-Ii ja Oulu ovat muodostaneet uuden Oulun. Kuntaliitosten jälkeen teknologiakaupunkinaakin tunnettu Oulu on lähes 190 000 asukkaallaan

Suomen 5. suurin kaupunki asukasluvultaan.

Lausun kunnioittavan tervehdykseni Suomen Jousisoitinopettajien vuorovaikutuspäivien osallistujille. Toivotan teille onnea ja menestystä arvokkaassa työssänne suomalaisen jousisoitinperinteen jatkamisessa ja kehittämisessä. Viihtykää Oulussa ja tuokaa lisää intoa jousisoitinten opettajille ja oppilaille. Toivottavasti täältä löytyy jokin itu, joka kasvaa mittoihinsa omassa työssänne!

Ahti Alatalo
rehtori

Vuosikokouskutsu

Suomen jousisoitinopettajien yhdistys ry

Sunnuntaina 9.2.2014 klo 10.00

Tulindbergin sali, Oulun musiikkikeskus, Leevi Madetojan katu 1–3, Oulu

Käsiteltävät asiat:

Yhdistyksen sääntöjen §11 mukaiset asiat sekä sääntömuutosesitys

Suomen jousisoitinopettajien yhdistyksen Vuorovaikutuspäivät 8.–9.2.2014

Oulun konservatorio

Lauantai

9.00 Ilmoittautuminen ja tervetulokahvit

10.00 Ahti Alatalo:

Tervetuloa Oulun konservatoriolle

10.30 Pertti Sutinen: *Vuonna 1967*

moskovalaispedagogi Tatjana Pogozeva saapui

Ouluun – Venäläinen viulukoulu Suomessa

11.30 Päivyt Meller:

Mitä Tatjana-täti merkitsi minulle

12.00 Lounas

13.00 Tapio Myöhänen: *Alttoviulisti*

viulunsoitonopettajan oppilaana

14.00 Hannu Kiiski:

Selloprofessori Arto Noraksen koulussa

15.00 Päiväkahvi

15.30 Paneelikeskustelu

Opettaja tai metodi, tarvitaanko niitä?

Paneelissa Hannu Kiiski, Mervi Kyrki, Terhi Mäli, Katriina Moilanen,

Tapio Myöhänen, Juhani Palola, Pertti Sutinen,

Mari Tampere-Bezrodny ja Päivyt Meller (p.j.)

19.00 Dokumenttifilmi *Igor Bezrodny: Portrait*

of an Artist – alustus Mari Tampere-Bezrodny

n. 20.30 Illanvietto

Musiikissa mm. Reeta Maalismaa, Maria Puusaari, Heidi Mantere

Sunnuntai

10.00 Vuosikokous

10.45 Ari Kivelä: *Kasvatustieteellisiä ja filosofisia*

näkökulmia soittamiseen ja sen opettamiseen

12.15 Katriina Moilanen:

Musiikkilääketiede muusikon apuna /

Muusikon työterveys – mitä se on?

13.30 Lounas

14.30 Päätöskonsertti

Oulun konservatorion oppilaita ja opettajia

*Ohjelman ohessa nuottimyyntiä ja
soitinrakentaja jouhittamassa jousia*

Tapahtumapaikka:

Oulun konservatorio, Oulun musiikkikeskus

(Tulindbergin sali, Pikkusali sekä ravintola

Preludi), Leevi Madetojan katu 1–3

Ruokailut

Lounas lauantaina 10 e

Lounas sunnuntaina 11 e

Iltapäiväkahvi lauantai 1,60 e

Maksetaan 14.1.2014 mennessä

Aamukahvi lauantai, Oulun konservatorio tarjoaa

Illanvietto lauantaina, Oulun konservatorio tarjoaa

Ilmoittautuminen 14.1.2014 mennessä

Hotellivaraus

Hotelli Cumulus, Kajaaninkatu 17,

p. 08 – 8827 111, oulu.cumulus@restel.fi

1 hlön huone 70 e/yö, 2 hlön huone 80 e/yö

Ilmoita varatessasi tunnus "SJO".

Tarjous voimassa 14.1.2014 asti.

Osallistumismaksu

50 e jäsen, 90 e muut. Opiskelijat, eläkeläiset

ja työttömät ilmaiseksi. Yhden päivän

osallistumismaksut: 40e jäsen, 60e muut.

Osallistumismaksu ja ruokailut

maksetaan 14.1.2014 mennessä tilille

Nordea FI 83 1023 3000 2404 52.

Viestikenttään jäsenen nimi, puhelinnumero

ja sähköpostiosoite.

Ilmoittautumiset 14.1.2014 mennessä

sekä lisätietoja:

sirpa.sarnasto@luukku.com

tai postiosoitteeseen:

SJO c/o Sirpa Sarnasto, Teinitie 15 D 32,

00640 Helsinki, p. 040 – 565 7900

**“Moskovalainen viulupedagogi Tatjana Pogozeva (1912–80) sai aikaan valta-
van mullistuksen suomalaisessa viulun-
soiton opetuksessa saapuessaan Ouluun
syksyllä 1967.”**

Näin kirjoittaa Pertti Sutinen *Opi soitta-
maan viulua* -oppikirjan esipuheessa 1992.
Kirja, jonka alkeisopetusta käsittelevä
käsikirjoitus on Pogozevan laatima, on erinomainen
esitys venäläisen viulunsoiton alkeisopetuk-
sen systemaattisuudesta ja monipuolisuudesta.

Vuorovaikutuspäivillä kuulemme Sutisen aja-
tuksia venäläisen viulukoulun vaikutuksesta viu-
lunsoitonopetukseen Suomessa. Pogozevan ope-
tuksesta ja persoonasta kuulemme myös hänen
entisten oppilaidensa kertomana. Kaikki iltapäi-
vän Paneelikeskusteluun osallistuvat tunsivat Po-
gozevan enemmän tai vähemmän läheisesti. Tar-
koitus on keskustella yleisemminkin *opettajan ja
metodin merkityksestä*. Sellisteille lisäantia tuo-
vat Hannu Kiiskin omakohtaiset kokemukset lah-
jakkaiden nuorten sellistien opettajana.

Toinen päivä on suunnattu muusikon psyyken
ja ruumiin hyvinvointiin. Asiantuntijoina Ari Ki-
velä ja Katriina Moilanen.

Hannoverin musiikkikorkeakoulun professorit vierailivat Oulun musiik-
kiopistossa tutustumassa Tatjana Pogozevan metodiin. Kuvassa sak-
salaisten vieraiden lisäksi viulutaiteilija Jouko Ignatius ja kapelli-
mestari Onni Kelo. Pogozevan oppilaana Päivyt Meller (os. Rajamäki).
Kuva vuodelta 1968. (Päivyt Mellerin arkisto / kuvaaja tuntematon)

Luennoitsijat ja paneelikeskusteluun osallis-
tijat: **Hannu Kiiski**, sellomusiikin lehtori, Sibe-
lius-Akatemia, **Ari Kivelä**, KM, assistentti, Oulun
yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta, **Mervi
Kyrki**, viulunsoiton yliopettaja, Oulun konserva-
torio, **Terhi Mali**, viulunsoiton lehtori, Länsi-Hel-
singin musiikkiopisto, **Päivyt Meller**, viulumusiik-
in lehtori, Sibelius-Akatemia, **Katriina Moila-
nen**, erikoislääkäri, diplomisellisti, **Tapio Myö-
hänen**, alttoviulisti, lehtori emeritus, Kuopion
konservatorio, **Juhani Palola**, viulunsoiton leh-
tori, Lahden konservatorio, **Pertti Sutinen**, yli-
opettaja emeritus, Lahden ammattikorkeakoulu,
Mari Tampere-Bezrodny, professori, Viron mu-
siikki- ja teatteriakatemia

Musiikkivastuussa mm. **Oulun konservatori-
on oppilaat**, **Reeta Maalismaa** (RSO), **Heidi
Mantere** (viulisti ja vokalisti, www.heidi.fi) ja **Ma-
ria Puusaari** (RSO ja Uusinta-kamariyhtye).

Tervetuloa keskustelemaan, kuuntelemaan ja
viihtymään! ■

Toivo Kuulan viuluteokset

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 130 vuotta Toivo Kuulan syntymästä. Toivo Timoteus Kuula syntyi Alavudella 7.7.1883 lestadiolaisperheen esikoisena.

Toivo Kuula havaittiin jo varhain poikkeuksellisen lahjakkaaksi. Puolitoistavuotiaana hän lauloi isänsä polvella istuessaan *Siis nouse Siion kiittämään*. Sanoista hän ei vielä ymmärtänyt mitään, mutta virsien melodiat hän oppi niin hyvin, että huomasi heti jos joku lauloi väärin. Kun muut lapset pitkästyivät seuroissa, Toivo viihtyi hyvin kunhan vai sai laulaa.

Kymmenenvuotiaana Toivo koki muusikonuran-sa kannalta ratkaisevan päivän: *“Näin, että isäni tulee avopäin ja viittaa minua sisälle. Nousen ja ajattelen, että ‘mitähän nyt’? Hän vei minut kamarisiin, jonne oli tuotu – harmoonio ja koraalikirja. – Mikä ilo, mikä autuus olikaan niihin kapineisiin kätkeytynyt. Suuri voitto minulle, luulen, etten koskaan olisi musiikkialalle joutunutkaan, ellen tätä yksinkertaista, urkuharmonioita keltaisiin kielineen olisi saanut.”*

Isä toivoi pojastaan pappia, ja Toivo laitettiinkin 12-vuotiaana Vaasan suomalaiseen lyseoon. Siellä hän sai pianonsoiton opetusta lyseon laulunopettajalta. Toivo toimi urkurina lyseon aamunavauksissa vuosina 1897–1900 saaden siitä vuotuisen 40 markan palkan. Uutena soittimena pianon ja harmoonin rinnalle tuli lyseon viimeisellä luokalla viulu. Ostin omilla rahoilla (pankkirahoilla) viulun, ja jouluna 1899 (16-vuotiaana) aloin ottaa viulutunteja, kaikki omin lupini ja kustannuksineni.

Toivo haaveili lyseon jälkeen merille lähdöstä ja viulunsoiton aloittamisen piti nimenomaan edistää suunnitelmia: Ilman jonkinmoista soitinta en elämässäni tule toimeen, se, jota tavallisesti merellä käytetään ei ole minulle mistään arvosta, täytyy saada viulu, kentiespä sillä saanen musiikillisen janoni pitkillä matkoilla tyydytetyksi.

Soittamista ja laulamista seurasivat luontevasti ensimmäiset sävellyskokeilut. Ruotsinkielisestä aikakauslehdestä *Famil journal* Toivo löysi runon *Ut min väg i världens går* (1899), johon ammensi koko tunnevoimansa. Teos on sävelletty mezzosopraanolle/baritonille/viululle ja pianolle, samoin Eino Leinon *Yökehräjä*-sarjan runoon sävelletty *Älä itke impeni nuori*.

17-vuotiaana Toivo soitti kahta soitinta, lauloi ja sävelsi – taipumukset olivat aivan ilmeiset. Lisäksi viulunsoitonopettaja houkutteli häntä musiikkialalle.

Syksyllä 1900 Toivo aloitti musiikkiopinnot Helsingin musiikkiopistossa, nykyisessä Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa. Martin Wegelius-ta, silloista musiikkiopiston johtajaa ja perustajaa, on kiittäminen siitä, että hän kykeni Toivo Kuulan tapaisesta heikosta raaka-aineesta näkemään siihen kätkeytyvän jalon metallin. Näin olleen köyhä vaasalaisnuorukainen sai heti vapaaoppilaspaikan, joita ei yleensä ensimmäistä vuotta opiskeleville opiskelijoille myönnetty. Aluksi Toivon pääaineena oli viulunsoitto ja sivuaineena pianonsoitto, lisäksi oli teoria- ja sävellysopin-toja, opettajana Martin Wegelius. Tsekkiläissyntyinen viulunsoitonopettaja Viktor Novacek oli ensimmäisellä tunnilla kysynyt:

– Mitä työtä olette tehnyt?

– Olen käynyt koulua koko ikäni ja nyt aion antautua musiikkialalle.

– Olisi kyllä paras, jos menisitte maatöihin.

Tästä Toivo ei kuitenkaan lannistunut, vaan ryhtyi soittamaan viulukoulua läpi. Toivon näytettyä ensimmäisen lukuvuoden lopulla säveltä-

määnsä *Scherzinoa*, op. 3 nro 5 (1901) sävellyksenopettajalleen Martin Wegeliukselle, tämä oli sanonut, että pian kai alatte tuoda tänne sinfoniaita.

Opintoja kuitenkin leimasi ankara köyhyys. Pianon vuokraamisesta ei ollut puhettakaan, kun rahat eivät riittäneet edes ruokaan tai lämmitykseen. Keväällä 1903 Toivo joutui palaamaan Vaasaan, koska hänen vanhempansa eivät pystyneet enää rahoittamaan poikansa opintoja.

Vaasaan palattuana Toivo antoi soittotunteja ja johti amatööriorkesteria. Vuonna 1904 oltiin viettämässä Isonkyrön kirkon 600-vuotisjuhlia. Isonkyrön kirkkoherra Gustaf Durchman halusi juhlistaa tapahtumaa kantaatilla ja tilasi sen Toivolta kesällä 1903. Teko osoitti kaukonäköistä luottamusta Toivo Kuulan kykyihin, sillä tässä vaiheessa nuorella 20-vuotiaalla muusikolla ei ollut juuri minkäänlaisia julkisia näyttöjä säveltämistaidoista. Kantaatti sai esityksensä 10.8. 1904. Esityksen jälkeisistä tapahtumista Toivo kirjoitti ystävälleen Jalmary Sau-Kalliolle näin:

”Isonkyrön kantaatin esityksen jälkeen lähdin morsiameni matkaan hänen syntymäpitäjänsä Saarijärvelle, jossa mahdollisesti suurentuneena ensimmäisestä voitostani en hillinnyt himoani ja minun oli vanhempieni pakotuksesta, vaan ei suinkaan omasta halustani, mentävä hänen kanssaan naimisiin.”

Toivo Kuula ja Silja Valo avioituivat tammikuussa 1905 (27.1.1905). Tytär Aune syntyi toukokuussa (10.5.1905). Hän kuitenkin menehtyi pian syntymänsä jälkeen muutaman kuukauden ikäisenä (25.7.1905). Tyttärensä kuolemasta Toivo kirjoitti ystävälleen Jalmarille: *”Nyt oli jo suhteistani ja kahleistani yksi osa katkennut, vaan vielä oli paljon taistelemista piintyneitä ajatustapoja vastaan, että ne kaikki kerran katkeaisivat.”* Tyttären kuolema lieenee kuitenkin muutamaa vuotta myöhemmin sävelletyn *Kehtolaulun*, op. 32 nro 1 (1907) tunnelman luoja.

Kun Toivo Vaasan-kaudellaan löysi vielä kansanmusiikin, alkoivat hänen säveltäjäuransa kaikki ainekset olla koossa. Sovitukset viululle ja pianolle kansanlauluista *Kansanlaulu nro 1 op. 3a/3* ja *Kansanlaulu nro 2 op. 3a/4* hyväksyttiin myöhemmin opinnäytetöinä Helsingin musiikkiopistossa.

Tammikuussa 1906 Toivo pääsi jatkamaan opintojaan Helsingissä hänelle järjestetyn 1500 markan opintolainan turvin. Lainan suositukset oli kirjoittanut säveltäjä Selim Palmgren, joka oli

tutustunut Kuulan sävellyksiin ja kehotti niiden perusteella tätä jatkamaan opintojaan.

Samana vuonna 1906 Toivo tutustui opistossa opiskelemaan laulajatar Alma Silventoiseen. Hänestä tuli Kuulan monien laulujen innoituksen lähde ja esittäjä. Toivo tarvitsi ihmisen, jolle säveltää, jonka hän tiesi ymmärtävän ja johon hänen täytyisi tehdä vaikutus. Toivo sävelsi Almalta lainaamalla kynällä yksiosaisen viulusonaatin, *Sonaatti F-duuri* (marraskuu 1906): *”Onhan tuolistiä omistaa muistorikas kynä. Pidän sen iäti tallessa.”*

Sävellys pursuaa iloa, intoa ja oman voiman tuntoa. Teos löytyi Helsingin yliopistosta Toivo Kuula-seuran puheenjohtajan Tero Tommilan järjestäessä ja luetteloitaessa Helsingin yliopiston kirjastossa (nykyisin Kansalliskirjasto) Toivo Kuulan käsikirjoituksia 1990-luvun alussa. Samalla tuli vastaan ennen julkaisematon viululle ja pianolle sovitettu *Pohjalainen tanssi, op. 9/3b* (1906). Tanssi on sama kansansävelmä, jota Kuula käytti *Eteläpohjalaisessa sarjassa nro 1* orkesterille. Sävelmän Toivo oli merkinnyt muistiin Saarijärven Hännilässä.

Toivo Kuulan säveltäjäura tuntui etenevän vauhdilla monien vaikeiden vuosien jälkeen. Nyt Toivo sai rohkeutta tarttua suurempiin muotoihin ja aloitti ensimmäisen suuren kamarimusiikkiteoksen säveltämisen keväällä 1907. *”Se on luonnekuvaus sinusta”*, paljasti Toivo Almalle. Sonaatti valmistui opiston kevätkonserttiin. *”Toivo Kuula, uusi suomalainen säveltäjä”* otsikoi Nya Press. Kriitikko Karl Flodin kirjoitti: *”Sonaatti ei ole oppilastyö, vaan kypsän, omalaatuisen ja loistavan lahjakkuuden hedelmä.”* Myöhemmin opusluetteloa tehdessään Kuula piti *Sonaattia e-molli* niin tärkeänä, että antoi sille opusnumeroksi 1.

Vuosisadan alussa musiikkitiedemiesten piireissä oli vallalla käsitys, että Etelä-Pohjanmaalla ei ole kansanlauluperinnettä. Pohjanmaalla haluttiin palavasti osoittaa, ettei se ollut huonompi kuin Karjala tai Savo, joita yleensä pidettiin varsinaisina laulumaina. Olihan Kuula käyttänyt kansanmusiikin aineksia sävellyksissään jo vuonna 1905, mutta oma keruumatka 1907 avasi Kuulalle aivan uuden maailman ja hän tunsu saaneensa kosketuksen oman maakuntansa sieluun ja menneisyyteen. Eteläpohjalaisen osakunnan 50 markan apurahalla Kuula tallensi sävelmiä Kauhavan, Härmän ja Alahärmän kylissä. Keruupaikassaan Kauhavalla hän osallistui ensin pärekattotalkoisiin pitkävartisissa pieksuissa ja paperossi suu-

pielessä. Helsingissä aina tyylikkäänä esiintynyt säveltäjä sai nyt omalla soitollaan houkuteltua väkeä laulamaan. Kuula kirjoitti talteen sävelet ja Artturi Järviluoma laulujen sanat.

Kortesjärvellä Kuula tapasi kuuluisan pelimanni Matti Haudanmaan. He viettivät kokonaisen yön soitellen ja jutellen. Haudanmaa ihmetteli monesti jälkeenpäin, miten nopeasti Kuula oli pystynyt kirjoittamaan hänen kiemuraisimmatkin polskansa ja vauhdikkaimmatkin polkkansa. Kaikeksi lisäksi Kuula oli vielä soittanutkin ne saman tien. Vuonna 1909 Kuula sovitti tanssit ja laulut viululle ja pianolle: *Eteläpohjalaisia tansseja op. 17a* ja *Eteläpohjalaisia kansanlauluja op. 17b* (Niin kauan minä trampaan, Eikä sitä sanoa saisi, Huuda hautas pohjasta, Voi niitä tunteja tuhansia, Pappani maja, Poijat ne kulkee, Tuoltapa näkyy, Hautalan Heikki, Tuuli se taivutti, Siniset silmät, Hae pois vain, Luullahan, jott' on lysti olla).

Keruumatkan jälkeen Toivo lähti ystävänsä viulisti Eino Raition kanssa konserttikiertueelle ympäri Suomea: Jyväskylä, Raahen, Oulu, Kokkola, Kuopio, Mikeli, Kouvola, Lappeenranta, Sortavala, Joensuu ja Viipuri. Jyväskylässä 7.9.1907 kantaesitettiin Toivon viululle ja pianolle sovittama kansanlaulu *Ol' kaunis kesäilta*. Konserttikiertueelta palattuaan Kuula oli niin hyvässä sävellysvireessä, että kahdessa päivässä sävelsi uuden teoksen *Notturmo op. 3a nro 2* (1907). Alma Silventoinen kirjoitti päiväkirjaansa: *”Siinä on äärettömän hieno yöllinen tunnelma. Ne hienot modulaatiot ja tummat, syvät akordit. Ja korkea nousu! Miten kaunista musiikkia sinä kirjoitat!”*

”Vaikka nyt tahtoisin yöstä säveltää ja kesästä en, tahtoisin säveltää sitä mitä minä tunnen ja nyt taas tunnen jotain uutta!” kirjoitti Toivo Almalelle vuonna 1908. Se uusi tunne oli saamassa pianotrion muodon. *”Minusta tuntuu niin kum-*

malliselta sitä laittaa, en ole milloinkaan mitään sellaisella kiihkeydellä säveltänyt. –Minusta tuntuu joskus siltä kuin valmistelisin viimeistä työtäni, viimeistä suurtyötäni. Siinä on metsien aiheet, suunnattomista vihreistä havumetsistä ja keller-tävistä revontulista.”

Kuula maalaispuvussa 1906.

Tuolloin Toivo oli Sibeliuksen ensimmäinen sävellysoppilas, tosin vain lyhyen ajan keväällä 1908. Huhtikuun ensimmäisenä Toivo kävi Ainolassa näyttämässä saavutuksiaan Jean Sibeliukselle. Mukana oli myös pianotrio. Päiväkirjassaan Toivo mainitsee Sibeliuksen olleen tyytyväinen. *Trio op. 7* pianolle, viululle ja sellolle (1908) oli Helsingissä Yliopiston salissa 7.10.1908 pidetyn ensimmäisen sävellyskonsertin pääteos. Evert Katila kirjoitti arvostelussaan: *”Piano-osa soi ihastuttavan täyteläisenä ja loisteliana, jousisoittimien kaikki edut on taitavasti käytetty ja kontrapunktilinen työ on mitä etevintä!”*

Toivon valmistuttua vuonna 1908 Jean Sibelius suosittelee häntä jatkamaan opintoja ulkomailla. Sibelius auttoi Kuulaa saamaan Suomen valtion 4000 markan stipendin kahden vuoden ulkomailla opiskelua varten. Kuula lähti täydentämään sävellysopintojaan Italiaan, Bolognaan. Samalla laivalla Italiaan lähti myös Alma. Hän jatkoi lauluopintojaan Milanossa. Maaliskuun viidentenä 1909 syntyi vokaliisi kehittämään Alman matalia ääniä. Vuonna 1911 Kuula teki vokaliisista teoksen *Melodia lugubre op. 17a/8* viululle tai sellolle ja pianolle.

Keväällä 1909 Toivo lähti Leipzigiin kapellimestarikurssille. Syksyllä 1909 Toivo jatkoi sävellysopintojaan Pariisissa, jonka musiikillinen ilmapiiri innosti Kuulaa erityisesti. Siellä myös syntyi kepeä ja leikkisä *Scherzo op. 17c nro 1* (1909). Pariisissa syntyi myös Kuulan ehein suurimuotoinen teos, sinfoninen legenda *Orjan poika sopraanolle, baritonille, kuorolle ja orkesterille*.

Keväällä 1910 Kuulalle tarjottiin Oulun soittajien seuran kapellimestarin virkaa: "Hyväähän se saada tottua orkesteriin ja omin päinsä sen kanssa rehkiä, etenkin, kun tulen Helsingissä seuraavassa konsertissani esittämään tykkänään orkesterisävellyksiäni", kirjoitti Kuula Leevi Mädetojalle.

Joulua 1910 Kuula vietti ystävänsä Kaarlo Sovijärven luona. Vanhempiensa luokse Vaasaan hän ei voinut mennä, koska heidän luonaan asui "Toivon entinen" niin kuin Toivo sanoi. Nykyiselle hän kirjoitti: "Tulen viettämään tätä joulua Sovijärven luona. Onpa, kuin nämä ihmiset säälisivät minua, että täytyy yksin joulua viettää ja siitä syystä en kehdannut kieltää..." Toivo halusi antaa Sovijärvelle joululahjan ja sävelsi uuden kapaleen viululle ja pianolle. Se oli aluksi käyttö-

tarkoituksensa mukaisesti nimeltään *Joululaulu*, mutta sai myöhemmin nimen *Chanson sans paroles (Sanaton laulu) op. 22 nro 1 (1910)*.

Toinen sävellyskonsertti oli säveltäjän varsinainen läpimurto. Se pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 22.2.1911. Sen ohjelmisto oli melkein kokonaan ulkomailla sävellettyä: *Orkesterifuuga c-molli*, *Eteläpohjalainen orkesterisarja*, *Merenkylpijäneidot* ja *Orjan poika*. Orkesterina oli Filharmoninen orkesteri, kuoroina satapäinen Suomen Laulu ja Kansalliskuoro, solisteina Alma Silventoinen ja Eino Rautavaara, kapellimestarina itse Toivo Kuula. Konsertti sai niin suuren suosion, että se uusittiin parin päivän päästä.

Toivo Kuulan viimeiseksi viuluteokseksi jäi Alma Silventoisen perheen kesäviettopaikassa Skinnarilan hovissa elokuussa 1912 sävelletty *Suru op. 22 nro 2 (1912)*. "*Suru*-nimisen sävellyksen on Toivo säveltänyt täällä Edelfeltin taulun mukaan. Valittavan ihana se on." Teos on saanut inspiraation Albert Edelfeltin (1854–1905) samannimisestä taulusta. Maalaus perustuu puolestaan ruotsalaisen runoilija Carl Snoilskyn (1841–1903) runoon, missä nuoret tapaavat Vernamon markkinoilla säästettyään kuusi vuotta omaa yhteistä kotia varten. Käy ilmi että heidän kuparilanttinsa ovat nyt arvottomia.

Sirkka Kuula, viulu, ja Jerzy Gebert, piano, ovat levyttäneet kaikki Toivo Kuulan viuluteokset. (VL-Musiikki Oy 2004). Jouko Heikkilä on myös levyttänyt Toivo Kuulan viulumusiikkia (Edition Fazer 1998). Fennica Gehrmanin kanssa on vireillä suunnitelma Toivo Kuulan viuluteosten julkaisusta, jossa myös ennen julkaisemattomat teokset julkaistaisiin. ■

Kaisa Bullat

kaisa.bullat@elisanet.fi

Kirjoittaja on Toivo Kuulan veljenpojan tytär ja Pietarin Suomalaisen Musiikki-instituutin rehtori
http://peda.net/veraja/piesko/pietarin_suomalainen_musiikki-instituutti

Teksti on koottu Juhani Koiviston kirjoittamasta Toivo Kuulan elämänekerrasta Tuijotin tulehen kauan – Toivo Kuulan lyhyt ja kiihkeä elämä. Kursivoitua tekstiä sitaateissa ovat Toivo Kuulan kirjeenvaihdosta eri henkilöiden kanssa.
http://www.elisanet.fi/kuula_seura/nuotit/cke1b3/1b3.html

Kasvatustieteellisiä ja –filosofisia näkökulmia soittamiseen ja sen opettamiseen

Itävaltalainen kontrabasisti Ludwig Streicher julkaisi aikoinaan moniosaisen kontrabasson metodin, jonka hän otsikoi: Mein Musizieren auf dem Kontrabass – My Way of Playing Double Bass. Paljon puhuvalla otsikolla Streicher halusi korostaa sitä, että kyseessä on juuri hänen metodinsa, joka perustuu nimenomaan hänen omiin kokemuksiinsa. Niinpä maestro Streicherin asennetta noudattaen korostan sitä, että esitykseni kasvatustieteelliset ja -filosofiset lähtökohdat ovat juuri sellaisia, jotka omasta kokemuksestani käsin ovat osoittautuneet mielekkäiksi ja perustelluiksi. Toki kysymyksessä ei ole puhdas subjektiivinen näkökulmasta, vaan näkemykseni perustuvat kasvatustieteellisen ja -filosofisen ajattelun traditioon. Aivan samalla tavalla kuin musiikissa, on myös tieteellisessä ja filosofisessa ajattelussa tyyli- tai aikakausia. Niistä rakentuu jatkumo, traditio, joka vaikuttaa siihen, kuinka me juuri nyt omassa kontekstissamme tarkastelemme pedagogisia ja kasvatuksellisia käytänteitä.

Edustan omassa kasvatustieteellisessä ajattelussani traditiota, jota voisi hyvin väljästi luonnehtia mannermaiseksi pedagogiikaksi. Kyseinen traditio on muotoutunut ennen muuta saksankielisellä kulttuurialueella. On toki syytä muistaa, ettei kyseessä ole mitenkään yhtenäinen ja yksiaäninen traditio. Jos siitä haluaa kuitenkin löytää jonkun yhteisen nimittäjän, se kiteytyisi ehkä parhaiten käsitteessä Bildung – sivistys. Vaikka tätäkin käsitettä käytetään varsin erilaisissa merkityksissä, voi sen ydinsanomana tiivistää seuraavasti: ihminen on tietoisesti toimiva olento, joka määrittää omalla toiminnallaan itsensä ja maailmaansa.

Jokaisella opettajalla on aina jokin näkemys omasta toiminnastaan, siis siitä, mitä hän opettaa, miten opettaa, kenelle opettaa, missä opettaa, jopa siitä, miksi hän opettaa. Perinteisesti

Piirros: Lauri Toivio

tällaista opettajan kokonaisvaltaista näkemystä on kasvatustieteellisessä ja didaktisessa kirjallisuudessa pidetty korkeantasoisen ammatillisen ajattelun ja osaamisen tunnusmerkkinä, jota ilman menestyksellinen toiminta professionaalisen opettajana ei olisi ylipäättään mahdollista. Soitonopettajana toimiminen ei luonnollisestikaan tee tästä poikkeusta. Niinpä voi oikeutetusti väittää, että jokaisella soitonopettajalla täytyy olla jo joku teoria tai filosofia, johon hänen tekemisensä pohjautuu. Laajasti ottaen kaikki käytännöllinen toiminta – niin myös opettaminen – edellyttää tietoa ja näkemyksiä toiminnan edellytyksistä ja tavoitteista. Tällainen ammatillinen teoria rakentuu mitä erilaisimmin tavoin: opettajan omat instrumenttikohtaiset opiskelukokemukset, enemmän tai vähemmän systemaattinen pedagoginen koulutus, opettajan omat kokemuk-

set pedagogina toimimisesta, kanssakäyminen kollegoiden kanssa, institutionaaliset ja organisaatoriset puitteet, kaikki nämä määrittävät soitonopettajan käytännöllistä teoriaa. Useinkaan tämä opettajan ammatillinen teoria ei tule ilmi muuten kuin opetustyön rutiineissa, joiden pohjalta opettaja selviytyy enemmän tai vähemmän menestyksellisesti vaikkapa jonkin yksittäisen opetustuokion läpiviemisestä.

Se, että soitonopetuksen vaatima pedagoginen teoria saa ilmiänsä rutinoituneessa toiminnassa, näyttää ainakin joissakin tapauksissa johtaneen kiusaukseen käyttää käsitteitä kuten hiljainen tai piiloinen tieto. Menemättä syvemmälle näiden ilmausten mielekkyyteen tai mielettömyyteen, kysymys on vain yksinkertaisesti siitä, että pedagogit valitettavan usein vain osin kykenevät pukemaan osaamisensa käsitteelliseen ja siinä mielessä kommunikoitavissa olevaan muotoon. Tästä luonnollisesti seuraa myös se, että opettaja saattaa kokea omassa toiminnassaan ristiriitoja, jännitteitä, epävarmuutta, toisilleen vastakkaisia odotuksia, joiden varsinaisia syitä hän ei voi ryhtyä pohtimaan ollessaan arjen opetustyön pakkojen ja paineiden keskellä. Kasvatustieteen tehtävä olisi ehkä parhaimmillaan auttaa tekemään eksplisiittiseksi (so. pukemaan käsitteelliseen muotoon ja kommunikoimaan) soitonopetukseen liittyviä oletuksia, sitoumuksia, näkemyksiä.

Olennaista on kuitenkin muistaa se, että tässä avautuva näkökulma ei sinänsä niinkään keksi uutta ja kumouksellista. Se voi vain selvittää ja parhaimmillaan ehkä kehittää edelleen sitä, mitä jokainen soitonopettajina jo tietyn tradition ja kulttuurin jäsenenä jo aina jollakin tavalla ja tasolla tietää. Kasvatustieteen ja kasvatustieteen kankealla asiantuntijakielellä ilmaistuna: tarkoituksena on rekonstruoida varsin yleisellä ja formaalilla tasolla soitonopettajan pedagoginen kompetenssi ja tehdä se reflektoiduksi. Tämän ei kuitenkaan kannata antaa häiritä sillä esitelmän alaotsikkona voisi aivan hyvin olla – pientä (itse-) ironiaa unohtamatta – Woody Allenin erästä menestyselokuvaa mukaillen: ”Kaikki mitä olet aina halunnut tietää opetuksesta, mutta et ole koskaan uskaltanut kysyä.”

Niin mielenkiintoista kuin soittamaan opettamista olisikin tarkastella musiikin filosofian ja estetiikan viitekehyksessä, rajaamalla nämä teemat suosiolla esitykseni ulkopuolelle.

Korostan sitä, että näkökulmani on ennen

muuta kasvatustieteellinen, tarkemmin ilmaistuna kasvatustieteellinen tai kasvatusteoreettinen. En myöskään tässä yhteydessä tarkastele erityisiä musiikkipedagogisia lähtökohtia, joiden perusajatuksia ovat varmasti jokaiselle instrumenttipedagogille ainakin pääpiirteittäin tuttuja. Oma mielenkiintoinen teemansa olisi varmasti eritellä erilaisissa musiikkipedagogioissa esitettyjä näkemyksiä kasvatuksesta, opetuksesta ja pedagogiikasta suhteuttamalla niitä yleisempiin kasvatustieteellisiin ja kasvatustieteellisiin näkökulmiin. Valitettavasti joudun rajaamaan myös tämän aiheen tällä kertaa esitykseni ulkopuolelle. Sen sijaan pyrin esittelemään sellaisen käsitteellisen viitekehyksen, joka mielestäni auttaa ymmärtämään paremmin pedagogisen toiminnan luonnetta ylipäätään ja erityisesti instrumenttipetusta sen eräänä muotona.

Kuinka sitten voimme lähestyä hahmottelemastani näkökulmasta konkreettista instrumenttipetusta? Nähdäkseni kaikelle opettamiselle – pedagogiselle toiminnalle ylipäätään – on ominaista jonkinlainen ristiriitaisuus tai jännitteisyys, joka on ikään kuin sisäänrakennettuna itse toimintaan ja sitä ohjaavaan ajatteluun. Pedagoginen toiminta ei ole harmonista ja auvoista yhteiselo. Se on täynnä ristiriitoja ja jännitteitä, jotka jokainen pedagogi kokee ja tiedostaa itse omassa arkisessa työskentelyssään ja yrittää ratkaista ne toivon mukaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Pedagogisen interaktion tai konkreettisen pedagogisen opettaja-oppilas suhteen tasolla pedagogisen toiminnan jännitteisyys ja ristiriitaisuus ilmenee eri tavoin. Perusristiriita on siinä, että opettaja joutuu aina vaatimaan toiselta (oppilaalta) jotakin sellaista, johon tämä ei vielä kykene, mutta johon hän uskoo tämän kykenevän. Ongelma on siinä, kuinka opettaja voi tietää tai päätellä juuri siinä hetkessä ja tilanteessa, mihin oppilas potentiaalisesti ehkä mahdollisesti pystyy. Toisaalta oppilas ei välttämättä omasta näkökulmasta tiedä tai edes kykene vielä ymmärtämään sitä, mihin opettaja uskoo hänen pystyvän. Lopulta kun oppilas ikään kuin vastaa opettajan vaatimukseen, hän vastaa siihen kuitenkin aina oman potentiaalinsa puitteissa, potentiaalinsa, josta opettajalla saattoi alkujaan olla vain aavistus tai ehkäpä vain kaino toive jostaikin vielä toteutumattomasta. Kärjistetysti voisi sanoa, että opettaminen tai pedagoginen toiminta nousee aina ristiriidasta ja jännitteestä, jän-

nitteestä kykenemisen, ei-vielä-kykenemisen ja kykenemään vaatimisen välillä. Parhaimmassa tapauksessa elämämme olisi tietysti aina onnistunutta musisointia, mutta kun musisointi osoittautuu mahdottomaksi siksi, että toinen ei vielä taidollisten, tiedollisten tai tulkinnallisten esteiden vuoksi kykene musisoimaan, syntyy pakko, mutta myös mahdollisuus opettamiseen, pedagogiseen toimintaan.

Pedagoginen toiminta ei ole kuitenkaan jotakin sellaista, joka tapahtuu omassa saarekkeessaan.

Jokainen institutionaalisen koulutuksen puitteissa toimiva pedagogi on varsin tietoinen siitä, kuinka pedagogista interaktiutilannetta määrittävät myös sille ulkoiset tekijät. Pedagoginen toimijuus ei ole koskaan irrallaan kulttuurisesta ja yhteiskunnallisesta kontekstista, johon se on väistämättä juurtunut institutionaalisesti. Kulloinkin vallalla tai muodissa olevat yhteiskunnalliset ja kulttuuriset arvostukset, kannanotot, julkinen keskustelu ja meidän tapauksessamme viime kädessä tulkintamme koko länsimaisen musiikin traditiosta määrittävät sitä, mitä yksittäis-

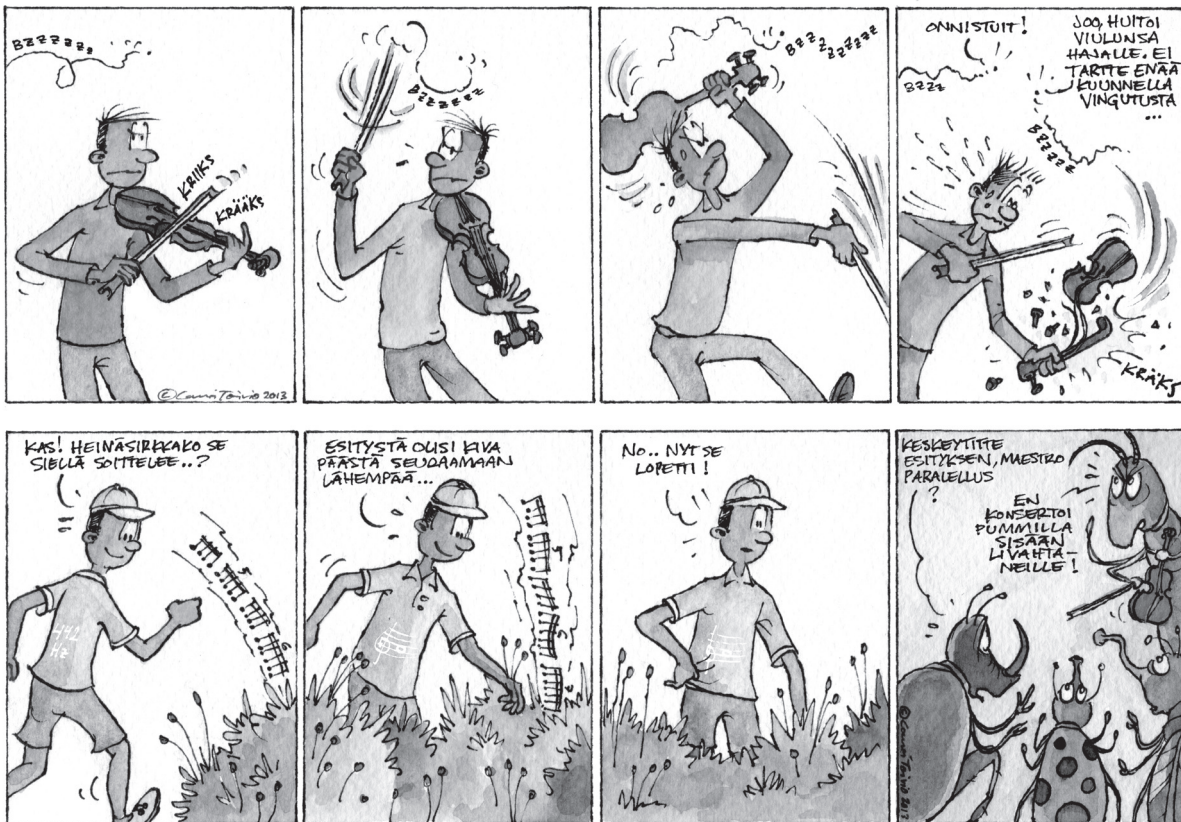
sessä opettajan ja oppilaan välisessä suhteessa voi tai tulee voida tapahtua. Jokaisessa yksittäisessäkin opetustilanteessa opettaja on väistämättä ratkaisujen edessä: kuinka sovittaa toisiinsa toisaalta oppilaan kulloisetkin kyvyt, halut, opettajan omat tavoitteet ja toisaalta kulttuurisesti annettuina olevat standardit ja tavoitteet, jotka edellyttävät oppilaalta tietynlaista teknistä ja tulkinnallista suoritusta, jos ei heti tässä ja nyt niin ainakin tulevaisuudessa.

Olennaista on, että lyhyesti luonnostelemani jännitteen tai ristiriidan kokeminen antaa myös pedagogiseen toimintaan sille ominaisen dynaamisen liikkeen. Esityksessäni pyrin osoittamaan, kuinka edellä hahmoteltu pedagogisen toiminnan moniulotteinen jännitteisyys voidaan ottaa käsitteellisen tarkastelun kohteeksi tavalla, joka myös toivon mukaan auttaa pedagogoja ymmärtämään paremmin omaa työtään. Työtä, joka ei kuitenkaan kaikessa rikkaudessaan onneksi koskaan ole täydellisesti puettavissa minkään teorian käsitteelliseen pakkopaitaan. ■

Ari Kivelä

Hyönteissinfoniaa

Lauri Toivio

Appoggiaturan ongelmia

Muusikin esittäjän ammattitaitoon kuuluu tärkeänä osana kyky lukea nuotteja ja ymmärtää niiden sisältö ja esitystapa. Kokenut muusikko voi jo nuottikirjoitusta lukiessaan tunnistaa sävellyksen laadun ja merkityksen, mutta sen saattaminen yleisön kuultavaksi on mitä suurimmassa määrin esittäjän taiteellisen aistin, tulkinnan ja ammattitaidon varassa.

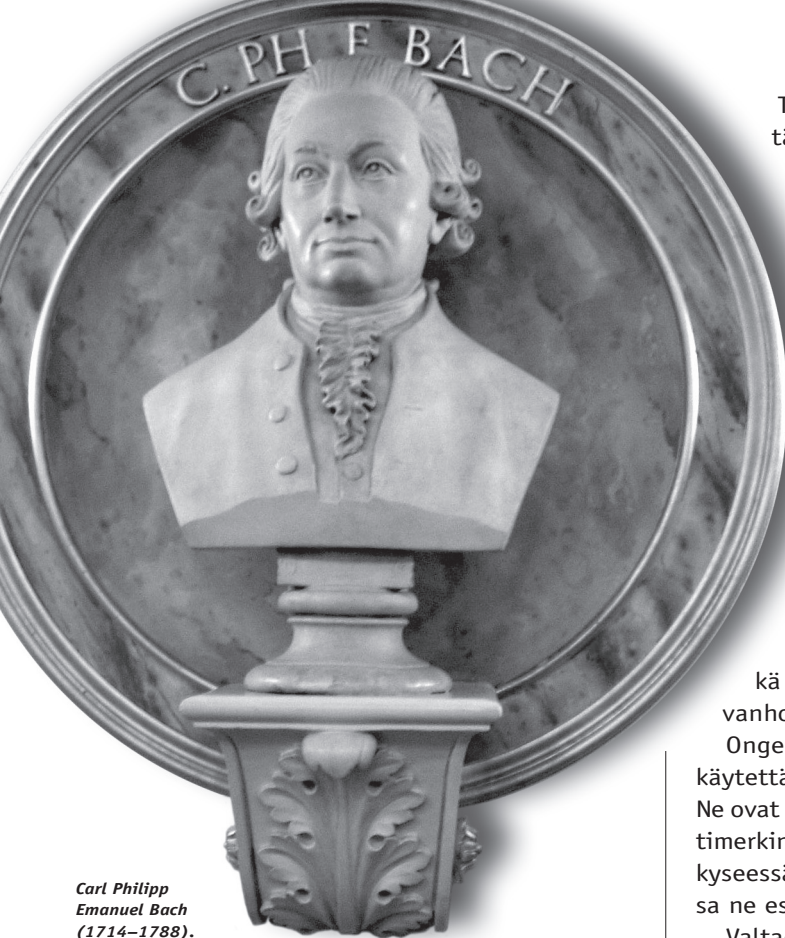
Yllä: Tuomas Haapanen luennoi barokin esityskäytännöistä SJO:n vuorovaikutuspäivillä helmikuussa 2013 Helsingissä. Laura Vikman avusti soittamalla nuottinäytteitä.

Nuotit sellaisenaan kertovat esittäjälle paljon, mutta se, onko esitys elävä ja välittömästi kuulijoita koskettava tapahtuma, tai vain kirjaimellinen ja ikävä nuottien toisto, jää tarkimmankin nuottikirjoituksen ulkopuolelle.

Muusikot ja opettajat joutuvat usein tyylillisten ongelmien eteen, kun tulkittavana on satoja vuosia sitten kirjoitettua tekstiä.

Kuinka lukea historiallista nuottikirjoitusta, kun silloinen tapa kirjoittaa nuotteja oli nykyistä paljon summittaisempaa ja jätti niin paljon esittäjän oman harkinnan varaan?

Yksi paljon sekaannusta aiheuttava ongelma on barokin aikainen tapa merkitä Appoggiaturan (Vorschlag, Port de voix, Accent, jne.) nimeä kan-

Carl Philipp
Emanuel Bach
(1714–1788).

tavia etusäveliä vain yhdellä epämääräisellä pikkunuotilla, joka kuitenkin sisältää useita eri mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja.

Vanhoista oppikirjoista saa toki arvokasta tietoa, ja oma musikaalinen aisti auttaa useimmiten esitystavan valinnassa, mutta yllättävän paljon on havaittavissa myös suoranaista epävarmuutta siitä, miten näitä merkkejä pitäisi ymmärtää.

Erityisenä lisäongelmana on se, että monet 1900-luvulla julkaistut vanhan esityskäytännön tutkimukset sisältävät etusävelten suorituksesta runsaasti teoreettisia, harhauttavia käsityksiä ja teesejä. Monissa vanhemmissa nuottieditioissa esiintyy lisäksi paljon etusävelten valmiiksi kirjoitettuja tulkintoja, joilla on yksinomaan sekaannuttava vaikutus.

Nykypäivän esittäjillä on rasitteenaan siis suuri määrä oppeja ja väittämiä, joita tunnollisesti pyritään kaikkialla noudattamaan, mutta jotka ovat usein ristiriidassa vanhojen kirjoitusten kanssa ja saattavat perustua jopa suoranaisiin väärinkäsityksiin.

Tässä artikkelissa on tarkoitukseni esittää aiheesta tiivistelmänä joitakin selvittäviä havaintoja, sekä samalla tuoda lisävalaistusta helmikuussa 2013 pitämäni esitelmän käytännöisiin näytteisiin.

Pitkät etusävelet

Pitkillä etusävelillä on selvä harmoninen perusta: Dissonanssi, joka purkautuu konsonanssiin. Tämä on varsinaisen appoggiaturan perusmuoto, jolla on painava osuus erityisesti lopukkeissa. Silloin kun musiikin sisältö selvästi kertoo, että pikkunuotti edustaa lopukkeenomaista dissonanssi-purkausta, on helppo valita painokas pitkä etusävel ja noudattaa sen esittämisessä vanhoja sääntöjä.

Ongelmallisempaa on päättää, milloin olisi käytettävä pitkä ja milloin lyhyttä etusäveltä. Ne ovat luonteeltaan täysin erilaisia, eivätkä nuottimerkinnot aina kiistattomasti ilmaise, kumpi on kyseessä. 1700-luvun maineikkaissa oppikirjoissa ne esitetään selvästi erillisinä ilmiöinä.

Valtaosa oppikirjojen ohjeista ja kuvauksista kohdistuu nimenomaan pitkiin etusäveliin, varmaankin siksi, että ne sisältävät niin paljon vaihtoehtoja ja saattavat merkittävästi muuttaa alunperin merkittyjä nuottiarvoja. Kun eri tekijät, esim. J. Quantz, C. Ph. E. Bach ja L. Mozart ym. ovat pitkien etusävelten suoritushjeissa ja kuvauksissa hyvinkin yksimielisiä, voi nykysoittaja niiden perusteella saada luotettavaa tietoa aikanaan yleisistä suoritustavoista.

Lyhyt, muuttumaton etusävel taas ei kaipaakaan paljon selityksiä, ja se merkitään pikkunuotilla vielä tänä päivänäkin, mutta sen suoritukseen liittyy yllättävästi monia outoja käsityksiä.

Lopullinen valinta jää aina esittäjän huoleksi. Tässä tehtävässä ei musikaalisen aistin läsnäolo ole pahitteeksi.

Carl Philipp Emanuel Bach (CPEB) kirjoittaa klaveerinsoiton oppikirjassaan v. 1753 mm. seuraavasti:

(II:1 §23, yleistä) *”Kaikki pikkunuotein ilmaistut korukuviot kuuluvat ajallisesti seuraavaan nuottiin. Niiden varjolla ei siis ole milloinkaan lupa kajota koristeen edellä olevan sävelen aika-arvoon: pikkunuottien suoritukseen tarvittava aika vähennetään näet aina seuraavan melodianuotin kes-*

tosta. Tämä huomautus on sitäkin aiheellisempi, kun kyseistä sääntöä vastaan yleisesti rikotaan.”

(II:2, §5) *”Etusävelet, joiden suorituksessa pik-kunuottien kesto vaihtelee, on viime aikoina – siitä ei ole kovinkaan kauan – alettu kirjoittaa todellisen keston mukaisina.”*

Huom! Esimerkkikuvassa (Paavo Sointeen suomenoksesta nro 67) on esitetty yksinomaan pitkiä, oikeaan arvoon merkittyjä etusäveliä.

”Varhemmin kaikki etusävelet sitä vastoin oli tapana merkitä kahdeksasosan näköisillä nuoteilla. Silloin ei vielä ollut käytössä niin monia erikoisia etusäveliä kuin nykyisen makusuunnan mukaisessa sävellystyylissä, jossa emme enää voi tulla toimeen ilman niiden tarkkaa rytmistä merkin-tää. Viimeksi mainittu on tarpeen sitä suuremmalla syyllä, kun kaikki etusävelten kestoja koskevat säännöt ovat riittämättömiä: kaikki lajit voivat esiintyä kaikenkestoisten nuottien yhteydessä.”

(§7, viittaus edellämainittuun esimerkkikuvaan): *”Kuvan esimerkit osoittavat myös etusävelten esitystavan: ne soitetaan näet aina voimakkaammin kuin seuraava päänuotti ja siihen kuuluvat koristeet. - - -”* (Suom. Paavo Soinne).

Emme luonnollisestikaan voi tietää, mitä CPEB:n tarkoittaa lauseellaan *”...kun kyseistä sääntöä vastaan yleisesti rikotaan”*, mutta kaikki edellämainitut säännöt sopivat täydellisesti pitkien etusävelten suoritukseen. On suorastaan vaikea kuvitella, kuinka niistä voisi poiketa.

Missä siis ongelma?

Kun nykymuusikko joutuu aprikoimaan onko kysymys pitkästä vai lyhyestä etusävelestä, väijyy usein taustalla yleinen usko siitä, että barokin appoggiaturan pitäisi aina olla ensisijaisesti pitkä, ja vain harvoin lyhyt. Tämän seurauksena on jouduttu siihen, että pitkiä etusäveliä pyritään hartaasti käyttämään silloinkin, kun kaikki musikaaliset, teoreettiset ja historialliset seikat puoltaisivat nopeata etusäveltä.

Erityisesti Arnold Dolmetsch (jo v. 1916) ja hänen oppilaansa Robert Donington (1963, 1978) ovat pontevasti julistaneet tätä oppia, ja se on ahkerasti toistettuna levinnyt kaikkialle.

Mm. Harold Robbins Landon, kuuluisa Haydn tutkija, lausuu C-duuri-viulukonsertton partituurin esipuheessaan v. 1953, että etu-

sävelet on ajateltava aina pitkinä, ei koskaan lyhyinä.

Myös Gabriel Banat johdannossaan Mozartin viulukonserttojen facsimile-laitokseen v. 1986 vaatii jyrkästi pitkiä etusäveliä sielläkin, missä se on selvästi vastoin vanhojen mestareiden sääntöjä.

J. S. Bach, joka käytti hyvin säästeliäästi pik-kunuottimerkintöjä, jätti jälkeensä vain yhden ainoan appoggiaturaan liittyvän tiedonmurusen.

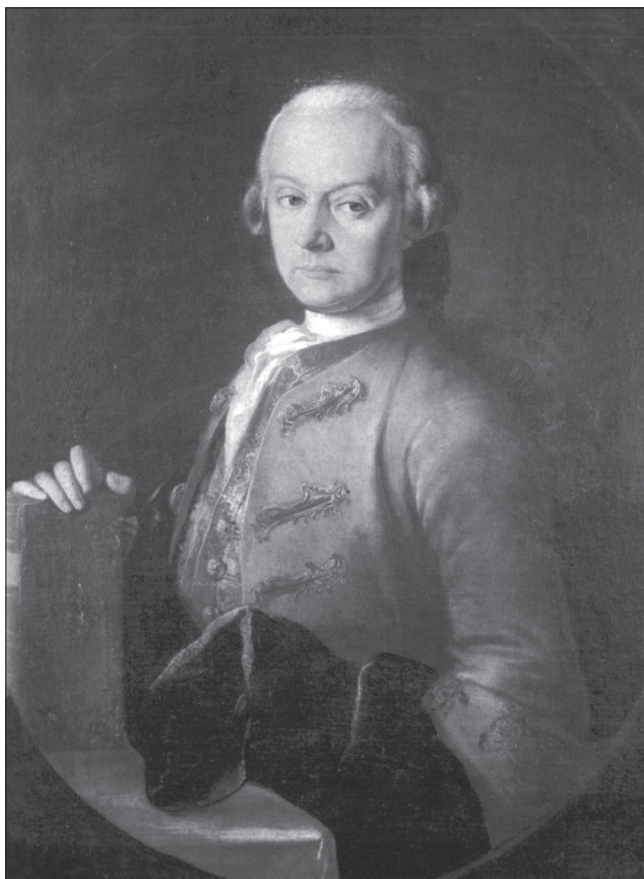
10-vuotiaalle pojalleen Friedemannille hän kirjoitti muutamia selityksiä (Explication) klaveerinsoitajille tyypillisistä korujen erikoismerkeistä. Joukossa on myös esimerkki sekä nousevasta että laskevasta pitkästä etusävelestä (1/4-osanuotti, jonka edessä on pieni koukero, selityksenä kaksi 1/8-osanuottia.)

Tämä riittää Arnold Dolmetschille seuraavaan lausuntoon:

”Ylläoleva osoittaa, että Bachin appoggiaturat on soitettava lyönnille, ja ne ottavat puolet sen nuotin arvosta johonka kuuluvat. Sääntö on selvä, eikä meillä ole muuta ohjetta tässä asiassa. Sitäpaitsi se on sopusoinnussa aikakauden käytännön kanssa.”

Johann Joachim Quantz
(1697–1773).

Johann Georg Leopold Mozart (1719–1787).

Tällaisille mielipiteille on vaikea löytää historiallisia perusteita. On melkoinen yksinkertaistus, jos sellaiseksi riittää pelkkä toteamus, että oppikirjoissa pitkälle appoggiaturalle on omistettu enemmän selityksiä kuin lyhyelle. Muunlaisia todisteita ei ole havaittavissa.

Tottakai nykymuusikot (periodisoittajat mukaanlukien) voivat olla täysin reagoimatta tällaisiin ylilyönteihin, tuskinpa lukevatkaan niitä, mutta kokemusteni mukaan jonkinlainen velvoittava epävarmuus oikeasta tai väärästä suoritustavasta on edelleen yleistä, tarpeettomasti häiritsevää ja turhaa.

Lyhyet, muuttumattomat etusävelet

Lyhyet etusävelet ovat suoritukseltaan yksinkertaisempia, ja niiden merkitseminen pikkunuoteilla on säilynyt aina meidän päiviimme asti.

1700-luvun kolme suurta auktoriteettia **Joachim Quantz** (JQ), **Carl Philipp Emanuel Bach** (CPEB), ja **Leopold Mozart** (LM) luonnehtivat nopeiden etusävelten suoritusta sanallisesti hyvinkin samankaltaisella tavalla:

JQ (1752): *“Ne merkitään pikkunuoteilla, jottei niitä sekoitettaisi tavallisiin nuotteihin; ja niiden nuottiarvo saadaan nuotista, jonka edessä ne ovat. Ei ole niin väliä onko niillä yksi tai useampia sakaroita, useimmiten vain yksi. 1/16 pikkunuottia käytetään vain sellaisten nuottien edessä, joiden ei tule menettää mitään aika-arvostaan.”*

CPEB (1753): *“Ne merkitään 8-, 16- ja 32-osina, jopa vielä sitäkin nopeampina, ja ne soitetaan niin lyhyinä, että kuulija tuskin havaitsee seuraavan nuotin lyhenemistä.”*

LM (1756): *“On olemassa myös lyhyitä etusäveliä, joissa painotus ei osu etusävelelle, vaan päänuotille. Lyhyt etusävel suoritetaan niin nopeasti kuin mahdollista, ei voimakkaasti, vaan aivan heikosti.”*

Voi kysyä, mitenkä nykyaikainen pikkunuotilla merkitty luonnollinen etuhele olennaisesti poikkeaisi edellämainituista lausunnoista? Eivätkö nämä lauseet jo yksin riitä kertomaan, että lyhyen etusävelen luonteva

suoritus on kokonaan laskennallisten nuottiarvojen ulkopuolella oleva ilmiö.

Kun oppikirjoissa korukuvioiden suoritusta aikanaan havainnollistettiin nuottikaavoin, on näitä kaavoja valitettavan usein luettu kirjaimellisesti, ikäänkuin ne edustaisivat jonkinlaista täsmällistä tietoa. Tähän harhaan pohjautuu myös yhä jatkuva debatti siitä, onko lyhyt etusävel sijoitettava rytmillisesti lyönnille vai ennen sitä. Quantz ja CPEB saattoivat kyllä riidellä tästä keskenään, mutta heidän erilaiset nuottikaavansa eivät kerro lainkaan, minkälaista soivaa lopputulosta he tarkoittivat. Kuka hyvänsä kohtuullisen soittotaidon omaava soittaja voi helposti kokeilla ja todeta, että kun etusävel on riittävän nopea, sen rytmillinen sijainti on aivan toisarvoisen, teoreettinen asia. Kaavakuva ja soiva toteutus eivät kohta toisiaan.

Erityisen paljon haittaa on aiheutunut siitä, että CPEB:n sääntöä (§7) *“Kuvan esimerkit osoittavat myös etusävelten esitystavan: ne soitetaan näet aina voimakkaammin kuin seuraava päänuotti ja siihen kuuluvat koristeet. - - -”* yritetään ikäänkuin väkisin toteuttaa myös lyhyissä etusävelis-

sä, vaikka se kiistattomasti kuuluu yksinomaan pitkiin.

Näin on syntynyt hämmästyttävän laajalti omaksuttu malli Haydnin ja Mozartin lyhyistä etusävelistä, jonka mukaan ne aina merkitsisivät nk. lombardilaista rytmiä (1/16-osa + pisteellinen 1/8-osa), vieläpä painotettuna. Tällaista suoritustyyliä on tarjottu lukemattomissa piano- ja viulueditioissa, monet kuuluisat solistit ja kapellimestarit noudattavat sitä kuin itsestään selvyytenä, ja näin opetetaan erittäin yleisesti myös musiikkioppilaitoksissa. Tämä yleistynyt tapa on täysin vastoin Leopoldin ohjeita.

Tästä valaiseva esimerkki: Mozartin A-duuri-viulukonserton III osa:

Kolmannen tahdin alussa oleva etusävel **e** ei vanhojen sääntöjen mukaan voi olla pitkä, koska se on basson oktaavi ja pää-ääni **d** muodostaa painokkaan dissonanssin. Siitä huolimatta miltei enemmistö esittäjistä tarjoaa siihen pitkää vaihtoehtoa, mm. Galamian editiossaan:

Max Rostal taas tarjoaa kyllä lyhyttä etusäveltä, mutta tyyppillisenä mallina, joka suorastaan houkuttelee painottamaan etusäveltä:

Kokeilemalla on helppo todeta, että jos etusävel on riittävän nopea, kuulovaikutelmassa paino lankeaa kuin itsestään dissonanssille. Jos taas nuottikuva toteutetaan kirjaimellisesti, on tuloksena juuri sellainen jäykkä painotus, jota niin usein kuulee suurtenkin mestarien käyttävän.

CPEB julkaisi 20 vuotta klaveerikoulunsa ilmentymisen jälkeen avoimen kirjeen, jossa hän paheksuu jäljittelijöitään mm. seuraavin sanoin: *"Siihen, että asianomaiset ovat kopioineet kyseiset kohdat, heillä on – vapaus: sitä vastaan minulla ei olisi mitään muistuttamista. Sitävastoin se, että he ovat irroittaneet lainaamansa kohdat niiden alkuperäisestä asiayhteydestä ja sekä tulkinneet että soveltaneet niitä väärin, on äärimmäisen vahingollista."* (suom. P. S.)

Olisikohan viimeinen lause ollut aiheellinen vielä 1900-luvullakin.

Kaiken edelläolevan jatkoksi on hyvä toistaa muutamia viisaita lausuntoja:

Johann Mattheson 1713: *"Sellaisista tärkeilijöistä (luminibus mundi), joiden mielestä musiikin tulisi noudattaa heidän sääntöjään, sensijaan että heidän sääntönsä noudattaisivat musiikkia, voi oikeutetusti sanoa: Faciunt intelligendo und nihil intelligent (Ovat tietävinään, eivätkä ymmärrä mitään)."*

Joachim Quantz 1752: *"Ajoittain puhun varmaan aika määräävästi, tukien periaatteitani vain lyhyesti "täytyy", lisäämättä mitään perusteluja. On muistettava, että joskus se veisi liikaa tilaa, joskus taas olisi mahdotonta antaa vakuuttavia todisteita asioista, jotka melkein aina riippuvat mausta."*

Jokainen, joka ei usko makuuni, jota olen pyrkinyt kehittämään pitkän kokemuksen ja ajattelun kautta, on vapaa kokeilemaan ohjeitteni vastaisesti, ja sitten valitsemaan, minkä katsoo parhaaksi."

Carl Philipp Emanuel Bach 1753: *"On soitettava suoraan sydämeä ei eikä kuten opetettu lintu."*

(Ornamenteista) *"Näinollen kukaan ei voine moittia käsitystäni, jonka mukaan tiettyjä vakiotapauksia lukuunottamatta on kaikesta varalta aina syytä ottaa huomioon myös poikkeuksen mahdollisuus."*

David Boyden 1965: *"Paras tarjottavissa oleva ohje on tämä: pitääkö yllämainittu yleiset periaatteet mielessänne, mutta antakaa terveen järjen ja musikaalisen aistin ohjata ratkaisua yksittäisissä tapauksissa. 1700-luvun viulisti olisi tuskin menetellyt muulla tavalla."* ■

Tuomas Haapanen

琴弓製造者

BOWMAKE

JOUSENRAKENTAJA

STRÄKMAKARE

ARCHETIER

BOGENMACHER

활 제작자 弓製作者

BOGASMEUR

ARCETERO

BUENMAKER

STRIJKSTOKBOUWER

POOGNAMSTER

FACIENS ARCUM

VÓNOKÉSZÍTŐ

uudet kotisivut
www.seebass.fi

040-5025997

**Suomen
jousisoitinopettajien
yhdistyksen
Vuorovaikutuspäivät
8.-9.2.2014**

Oulun konservatorio

**Ilmoittautumiset
14.1.2014
mennessä:**

sirpa.sarnasto@luukku.com

tai postiosoitteeseen:

SJO c/o Sirpa Sarnasto, Teinitie 15 D 32,
00640 Helsinki, p. 040 – 565 7900

MODUKSEN NUOTTIJULKAISUJA JOUSISOITTIMILLE

Viulu

		Koodi
Aho Kalevi	Lamento kahdelle viululle	140A
Paganini Niccolo	Tours de force–Nel cor più non mi sento/Duo for violin solo*	M135
Yair Kless edited*	The treasures of the Franco-Belgian school, selected etydes for violin*	M162
Murto Matti	Solitude for solo violin (1984)	M185
Englund Einar	Pavane for violin and piano	M069
Kortekangas Olli	Mi viululle ja pianolle	M015
	Valoa ja varjoa kahdelle viululle ja pianolle	M063
Kostiainen Pekka	Menuetti, välisoitto ja sottiisi viululle ja pianolle	M072
Kuusisto Ilkka	Preludi & fuuga viululle ja pianolle	M153
Kuusisto Jaakko	Sonatiini viululle ja pianolle	M132
Salmenhaara Erkki	Sonaatti viululle ja pianolle	M055

Alttoviulu

Aho Kalevi	Lamento kahdelle alttoviululle	M140B
Murto Matti	Runoelma alttoviululle ja pianolle, "Sinisiä hetkiä"	M161
Sernas Tadas	Pieni sarja alttoviululle ja pianolle	M032
	Konserttietydejä alttoviululle ja pianolle	M033

Sello

Kuusisto Ilkka	Mediterranea for vcl & pf (1997)	M107
Raitio Väinö	Runoelma sellolle ja ork op. 7, pianosovitus	M050B
Salmenhaara Erkki	Sellosonaatti	M056
Tikka Kari	Sonatiini sellolle ja pianolle	M016

Jousiorkesteriteoksia

		partituuri	stemmat
Aho Kalevi	Kolme hurjaa kappaletta jousiorkesterille	M125A	M125C
Jalkanen Pekka	Divertimento jousiorkesterille	M137A	M137C
Kyllönen Timo-J.	Sarja jousiorkesterille op. 27	M094A	M094C
Murto Matti	Soitoniekat, sarja jousiorkesterille	M005A	M005G
	<i>Ultima Thule</i> , for string orchestra	M022A	M022A
Nevonmaa Kimmo	<i>Dolor Nascens et Effluens</i> for string orchestra	M059A	vuokramat.
Raitio Väinö	Hämäläisiä kansanlauluja, sarjat I–II	M053A	M053C

Concertinoja

		ork.part	pianopart.	stemmat
Murto Matti	Concertino viululle ja jousiorkesterille	M029A	M029B	M029C
Palas Rainer	Pienoiskonserttoja eri soittimille ja jousiork.	M037A		M037C
Wessman Harri	Concertino käyrätorvelle ja jousiorkesterille	M097A	M097B	M097C
	Concertino pasuunalle ja jousiorkesterille	M061A	M061B	M061C
	Concertino viululle ja jousiorkesterille	M101A	M101B	M101C
	Concertino sellolle ja jousiorkesterille	M102A	M102B	M102C

Modus Musiikki Oy

Puistokatu 6 D1, 39500 Ikaalinen
 puh. 040-169 8484, fax 03-458 9021
 info@modusmusiikki.fi
 www.modusmusiikki.fi

Oppilaat ovat myös meille sydämen asia.

**Laadukkaat, huolellisesti trimmatut oppilassoittimet ja -jouset
kaikissa hintaluokissa...**

Jay Haide, Tononi, SieLam, Paesold, Knoll, Dörfler...

... laaja valikoima apuvälineitä hyvään soittoergonomiaan...

Kun, Viva la Musica, Wittner, Wolf, Bonmusica, Bow Hold Buddies, Strad Pad...

... kielet, nuotit ja tarvikkeet aina edulliseen hintaan!

Pirastro, Thomastik, Larsen, D'Addario, Jargar, Prim...

**Hyvät kokeilumahdollisuudet Turun ja Helsingin
myymälöissämme, sekä Postin ja Matkahuollon
välityksellä ympäri Suomen.**

SOITIN LAINE OY
/ HELSINKI

POHJ. RAUTATIEKATU 11
00100 HELSINKI
09 - 4366 840

anna.markkanen@soitinlaine.fi

SOITIN LAINE OY
/ TURKU

MAARIANKATU 10
20100 TURKU
02 - 2761 636

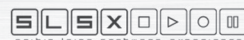
katri.pajala@soitinlaine.fi

SUOMEN LAAJIN

NETTISOITINKAUPPA

OSOITTEESSA:

WWW.SOITINLAINE.FI

Innostavia kokoelmia yhteissoittoon

László Rossa – Géza Szilvay:

Duettini kahdelle viululle

Colourstrings-viulukoulun A-osaan perustuvia innostavia harjoitus- ja esityskappaleita. Toista ääntä voi soittaa opettaja tai edistyneempi oppilas. € 24,10

Sonatini viululle ja pianolle

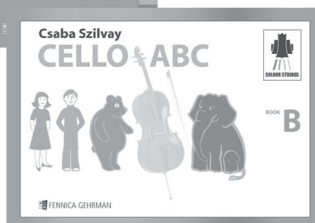
Nämä pianosäestykselliset kappaleet nostavat pienen viulistin musikaaliseksi partneriksi pianon rinnalle.

Pianosäestys € 24,10, viuluosuus € 26,00

Csaba Szilvay: Cello ABC

Colourstrings-sellokoulun toinen osa on ilmestynyt. Kolmas, C-osa julkaistaan syksyn 2013 aikana.

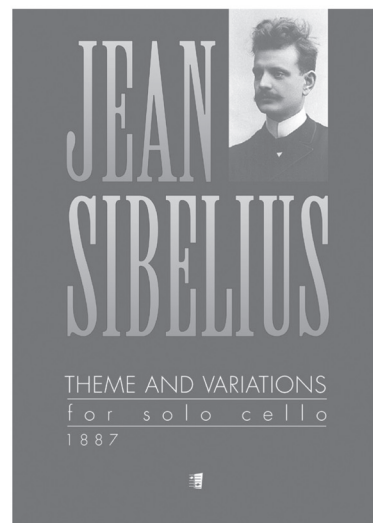

...ja soolosoittajille

Sibelius -ensijulkaisu

Teema ja variaatiot

Virtuoosinen ja kaunis soolosoite, jonka Sibelius sävelsi 21-vuotiaana. € 19,80

Myynti: www.fennicagehrman.fi (verkkokauppa)
tai musiikki- ja kirjakaupat